

Nr 313.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående lönerreglering för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna m. m.; given Stockholms slott den 8 maj 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 maj 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkten 42, föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor: Avlöningar för budgetåret 1942/43 beräkna ett förslagsanslag av 1,241,400 kronor. Jag torde nu ånyo få anmäla detta ärende.

I. Inledning.

Frågan om en nyreglering av avlöningsförhållandena för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna har länge stått på dagordningen. Den 6 oktober 1937 avgav den s. k. 1936 års lantbruksundervisningskommitté betänkande med förslag angående den fasta lantbruksundervisningens ordnande, innefattande bland annat lönereglering för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna. Detta förslag åsyftade — liksom vissa tidigare framlagda förslag om lönereglering vid folkhögskolorna — att personalen skulle inordnas i det för statens nyreglerade verk gällande lönesystemet. Förslaget rönt starka gensagor från de hörda myndigheternas sida. I samband med anmälan av proposition nr 109 till 1939 års lagtima riksdag angående den fasta lantbruksundervisningens ordnande uttalade jag, att jag funnit frågan om en lönereglering för lärarpersonalen böra anstå och upptagas först i anslutning till en lönereglering för den till hushållningssällskapens konsulentverksamhet knutna personalen och under beaktande av den lönereglering, som kunde komma att genomföras för lärarpersonalen vid folkhögskolorna. Endast i fråga om den extra lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen förordade jag en viss löneförbättring. Riksdagen anslöt sig till denna uppfattning. Riksdagens ståndpunktstagande innebar således ett uppskov med frågan om en omreglering av den ordinarie personalens löneförhållanden. Den extra lärarpersonalen kom däremot i åtnjutande av en reell löneförbättring, varigenom lönerna för denna personal bragtes i nivå med lönerna till motsvarande personal vid folkhögskolorna.

Sedan Kungl. Maj:t i anledning av vissa av 1941 års riksdag i ämnet gjorda uttalanden den 16 maj 1941 anbefallt skolöverstyrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i fråga om lönereglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna, har överstyrelsen med skrivelse den 20 januari 1942 överlämnat utredning med förslag till löne- och pensionsreglering för ifrågavarande lärarpersonal. Under erinran om att utredning härom då ännu påginge anförde jag under punkten 42 i innevarande års nionde huvudtitel, att då avlöningsförhållandena vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor i huvudsak vore ordnade på enahanda sätt som vid folkhögskolorna, det synes vara lämpligt, att därest en lönereglering genomfördes vid dessa, denna även komme att omfatta lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna. Därefter uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 30 januari 1942 åt lantbruksstyrelsen att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i den av skolöverstyrelsen framlagda utredningen — verkställa utredning rörande löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor.

Till åtlydnad härav har *lantbruksstyrelsen* med skrivelse den 20 april 1942 överlämnat utredning med förslag till löne- och pensionsreglering för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna. Vid utredningen har styrelsen samrått med representanter för de olika skolorna,

vilka representanter förklarar sig biträda styrelsens förslag. Över förslaget ha utlåtanden avgivits av *statskontoret*, *allmänna lönenämnden* och *statens pensionsanstalt*.

Med erinran att chefen för ecklesiastikdepartementet denna dag anmält det av skolöverstyrelsen framlagda förslaget till lönereglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna kommer jag i det följande att beröra lantbruksstyrelsens förslag i vad angår den ifrågasatta löneregleringen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna och därmed sammanhängande anslagsfrågor. Lantbruksstyrelsens förslag i vad avser pensionsreglering — liksom skolöverstyrelsens förslag i motsvarande hänseende — anmäles i annat sammanhang.

II. Förslag till lönereglering.

A. De lägre lantbruksundervisningsanstalternas organisation m. m.

Olika kurser vid lantmanna-, lantbruks- och lantushållsskolor. Enligt stadgan den 21 juni 1940 (nr 724) för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter skola vid dessa anstalter finnas anordnade vissa huvudkurser.

Huvudkurserna vid *lantmannaskola* äro *dels* vinterkurs om minst 125 arbetsdagar, *dels* fortsättningskurs till vinterkurs om minst 110 arbetsdagar, *dels* längre kurs om minst 230 arbetsdagar, *dels* ock helårskurs. Där för kurs angivits visst dagantal, inräknas däri icke sön- och helgdagar eller ferier. Då särskilda skäl sådant föranleda, äger Kungl. Maj:t medgiva, att huvudkurs av annan längd än ovan sägs må anordnas vid lantmannaskola.

Huvudkurserna vid *lantbruksskola* äro antingen ettåriga eller tvååriga.

Huvudkurserna vid *lantushållsskola* äro *dels* halvårskurs om minst 154 dagar, *dels* ock årskurs om minst 308 dagar. I kurstiden inräknas sön- och helgdagar men icke ferier. Där särskilda skäl sådant föranleda, äger Kungl. Maj:t medgiva, att huvudkurser av annan längd än ovan sägs må anordnas vid lantushållsskola.

Läsår räknas i regel från och med den 1 november till och med den 31 oktober nästföljande år. Under varje läsår skall vid lantbruksundervisningsanstalt anordnas en eller flera huvudkurser. Därutöver må efter medgivande av Kungl. Maj:t vid sådan anstalt anordnas kortare undervisnings- och utbildningskurser.

Lärarkrafter och deras anställning. Vid varje skola skall finnas en *föreståndare*, benämnd *rektor*, som leder, deltagar i och ansvarar för undervisningen, samt det antal *ämneslärare*, *extra ordinarie ämneslärare* och *speciallärare*, som kräves för undervisningens behöriga upprätthållande.

Nuvarande antalet föreståndare, ämneslärare och extra ordinarie ämneslärare framgår av följande sammanställning:

<i>Helårsanställda.</i>	Föreståndare	Ämneslärare	Extra ordinarie ämneslärare
Lantbruksskolor	6	6	6
Lantmannaskolor	17	24	8
Lanthushållsskolor	26	40	21
<i>Anställda vid vinterkurs.</i>			
Lantmannaskolor 125 läsdagar	25	28	12
» 150 »	4	4	2
<i>Anställda vid halvårskurs.</i>			
Lanthushållsskolor	13	16	11
	Summa 91	118	60

Föreståndare, ämneslärare och extra ordinarie ämneslärare anställas tills vidare med ömsesidig rätt till uppsägning. Uppsägningstiden skall utgöra för föreståndare och ämneslärare sex månader och för extra ordinarie ämneslärare, såvitt möjligt, tre månader. Speciallärare anställs på viss tid.

B e h ö r i g h e t s v i l l k o r. För att kunna antagas till föreståndare, ämneslärare eller extra ordinarie ämneslärare erfordras, bland annat, att ha i föreskriven ordning avlagt agronomexamen respektive beträffande lanthushållsskola avgångsexamen från lärarinnekurs vid med statsmedel understött lanthushållningsseminarium. Lantbruksstyrelsen äger dock på grund av särskilda skäl bevilja undantag från dessa villkor. För att anställas som speciallärare erfordras att äga grundlig insikt i det ämne, vari undervisning skall meddelas, samt nödig undervisningsvana.

U n d e r v i s n i n g s s k y l d i g h e t. I fråga om befattningshavarnas undervisningsskyldighet gäller vid lantmannaskola och lantbruksskola, att sådan skyldighet skall under tid, då huvudsakligen teoretisk undervisning meddelas, åligga dem i följande omfattning:

föreståndare vid lantmannaskola	14—20 timmar per vecka		
ämneslärare » »	20—24 » » »		
föreståndare » lantbruksskola	10—12 » » »		
ämneslärare » »	16—20 » » »		

Då särskilda skäl därtill föranleda, må lantbruksstyrelsen medgiva minskning i ovan angivna undervisningsskyldighet.

Vid lanthushållsskolorna, varest den teoretiska undervisningen har relativt mindre omfattning, har någon viss undervisningsskyldighet ej fixerats.

B. Nuvarande avlöningsförhållanden samt tidigare löne- regleringsförslag.

Gällande avlöningsbestämmelser.

G r u n d l ö n. Enligt nu gällande bestämmelser, upptagna i kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 847) angående statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m., skall vid statsunderstödd lantbruksundervisningsanstalt anställd befattningshavare för läsår åtnjuta grundlönen med minst följande belopp:

Skola	Befattningshavare	Grundlön, kronor
<i>Lantmannaskola</i>		
1) med <i>vinterkurs</i>	föreståndare	4,000
	ämneslärare	3,000
	extra ordinarie ämneslärare	1,900
2) med <i>helårskurs eller med vinterkurs jämte fortsättningskurs eller (och) längre kurs</i>	föreståndare	5,400
	ämneslärare	3,700
	extra ordinarie ämneslärare	2,500
<i>Lantbruksskola</i>	föreståndare	5,400
	ämneslärare	3,700
	extra ordinarie ämneslärare	2,500
<i>Lanthushållsskola</i>		
1) med <i>halvårskurs</i>	föreståndarinna	2,000
	ämneslärarinna	1,500
	extra ordinarie ämneslärarinna ...	1,000
2) med <i>årskurs eller två halvårskurser eller årskurs och en halvårskurs</i>	föreståndarinna	3,400
	ämneslärarinna	2,500
	extra ordinarie ämneslärarinna ...	1,600

Därjämte äger ordinarie befattningshavare erhålla *ålderstillägg* enligt följande grunder, nämligen

föreståndare vid lantmannaskola eller lantbruksskola: 2 ålderstillägg à 500 kronor;

ämneslärare vid lantmannaskola eller lantbruksskola: 3 ålderstillägg à 500 kronor;

föreståndarinna vid lanthushållsskola: 2 ålderstillägg à 300 kronor; samt

ämneslärarinna vid lanthushållsskola: 3 ålderstillägg à 300 kronor.

Rätt till ålderstillägg inträder efter respektive 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring.

De ovan angivna beloppen, vilka i fråga om den ordinarie personalen utgått oförändrade alltsedan år 1919 och beträffande de extra ordinarie lärarna fastställts enligt beslut av 1939 års lagtima riksdag, utgöra, såsom ovan antytts, den *minimiavlöning*, vartill befattningshavarna äro berättigade.

Till ersättning åt *speciallärare* må, i den mån undervisningen icke skäligen kan uppdragas åt ordinarie eller extra ordinarie ämneslärare vid vederbörande skola, utgå statsbidrag med belopp, som Kungl. Maj:t bestämmer i varje särskilt fall, dock med *högst 8 kronor för varje undervisningstimme*.

Naturaförmåner. Utöver de kontanta avlöningsförmånerna skola vidare befattningshavarna åtnjuta *fri bostad* jämte erforderligt *bränsle*. Sådan bostad skall i regel innehålla:

vid *lantmanna- eller lantbruksskola*:

a) för *föreståndare* — förutom *expeditionsrum* i bostaden eller i skolbyggnaden — minst 5 rum och kök jämte källare och andra nödiga utrymmen;

b) för *ämneslärare med eget hushåll* minst 4 rum och kök jämte källare och andra nödiga utrymmen;

c) för *ämneslärare, som ej har eget hushåll* minst 2 rum; samt

d) för *extra ordinarie ämneslärare* minst 1 rum;

vid *lanthushållsskola*:

a) för *föreståndarinna* — förutom expeditjonsrum i bostaden eller i skolbyggnaden — minst 2 rum; samt

b) för *ämneslärarinna* och *extra ordinarie ämneslärarinna* minst 1 rum.

Föreståndarinna eller lärarinna, som är gift med föreståndaren eller med fast anställd lärare vid sådan lantmannaskola eller folkhögskola, med vilken lanthushållsskola är förenad, och således redan med hänsyn härtill kommer i åtnjutande av fri bostad eller ersättning härför, äger icke rätt till naturabostad eller ersättning därför.

Där bostadsförmån in natura icke tillhandahålles därtill berättigad befattningshavare, äger han erhålla kontant ersättning därför med så stort belopp, som efter ortens pris betingas för bostad av sådan beskaffenhet, som för de olika befattningshavarna är stadgad, jämte för sådan bostad erforderligt bränsle; dock att denna ersättning icke må för år räknat understiga för föreståndare 800 kronor, för ämneslärare med eget hushåll 700 kronor, för ämneslärare utan eget hushåll och för föreståndarinna vid lanthushållsskola 500 kronor, för extra ordinarie ämneslärare samt ämneslärarinna vid lanthushållsskola 300 kronor.

Dyr tidstillägg. Å minimiavlöningen utgår enligt kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 848) med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter dyrtidstillägg enligt de för statens befattningshavare vid s. k. oreglerade verk gällande grunderna å ett tilläggsunderlag, motsvarande hälften av den i avlöningsförfattningen stadgade kontanta minimilönen. Vid flertalet lantbruksundervisningsanstalter har vederbörande huvudman utfyllt detta dyrtidstillägg med dyrtidstillägg å återstående del av lönen efter samma eller likartade grunder, varför vid nämnda anstalter befattningshavarna i stort sett uppbära dyrtidstillägg i likhet med statens befattningshavare vid oreglerade verk.

Kristillägg. Enligt kungörelserna den 17 januari 1941 (nr 29) och den 16 januari 1942 (nr 9) utgår vidare kristillägg till befattningshavarna vid lantbruksundervisningsanstalterna. Kristillägget beräknas i förhållande till ett tilläggsunderlag, utgörande summan av det i månadsavlöningen ingående belopp, varå dyrtidstillägg utgår, och det procentuella dyrtidstillägg, som å avlöningen erhålles, då det för beräkning av sådant tillägg fastställda talet för den efter ingången av augusti 1914 inträdda levnadskostnadsökningen utgör 56 (d. v. s. 28 %). Vederbörande huvudmän utfylla i stor utsträckning även kristillägget.

Provisorisk avlöningsförbättring. Enligt kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 849) utgår slutligen provisorisk avlöningsförbättring till nedannämnda befattningshavare vid statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter med följande belopp för helt år räknat:

vid *lantmannaskola med vinterkurs*:

till föreståndare	420	kronor
» ämneslärare	385	»
» extra ordinarie ämneslärare eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring	285	»

vid *lantmannaskola med helårskurs eller med vinterkurs jämte fortsättningskurs eller (och) längre kurs*:

till föreståndare	600	kronor
» ämneslärare	500	»
» extra ordinarie ämneslärare eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring	375	»

vid *lantbruksskola*:

till föreståndare	600	»
» ämneslärare	500	»
» extra ordinarie ämneslärare eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring	375	»

vid *lanthushållsskola*:

till föreståndarinna, ämneslärarinna, extra ordinarie ämneslärarinna samt vikarierande ämneslärarinna med full tjänstgöring 10 procent å vederbörande befattningshavares grundlön eller arvode.

I följande tabell (tabell I) lämnas en *sammanställning av nu utgående minimiavlöningar* till befattningshavare vid de olika slagen av lantbruksundervisningsanstalter.

Tabell I.

Befattningshavare	Lön kronor	Ålderstillägg			Provisorisk avlönings- förbättring kronor
		1:a kronor	2:a kronor	3:e kronor	
<i>Vid lantmannaskola med vinterkurs:</i>					
föreståndare	4,000	500	500	—	420
ämneslärare	3,000	500	500	500	385
extra ordinarie ämneslärare	1,900	—	—	—	285
<i>Vid lantmannaskola med helårskurs eller med vinterkurs jämte fortsättningskurs eller (och) längre kurs:</i>					
föreståndare	5,400	500	500	—	600
ämneslärare	3,700	500	500	500	500
extra ordinarie ämneslärare	2,500	—	—	—	375
<i>Vid lantbruksskola:</i>					
föreståndare	5,400	500	500	—	600
ämneslärare	3,700	500	500	500	500
extra ordinarie ämneslärare	2,500	—	—	—	375
<i>Vid lanthushållsskola med halvårskurs:</i>					
föreståndarinna	2,000	300	300	—	200
ämneslärarinna	1,500	300	300	300	150
extra ordinarie ämneslärarinna	1,000	—	—	—	100
<i>Vid lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser eller årskurs och en halvårskurs:</i>					
föreståndarinna	3,400	300	300	—	340
ämneslärarinna	2,500	300	300	300	250
extra ordinarie ämneslärarinna	1,600	—	—	—	160

Till jämförelse meddelas här nedan en *sammanställning* av de till lärarpersonalen vid *de statsunderstödda folkhögskolorna* för närvarande utgående *minimialvöningarna*:

Tabell II.

L ä r a r e	Lön kronor	Ålderstillägg			Provisorisk avlönings- förbättring kronor
		1:a kronor	2:a kronor	3:e kronor	
Lärare med fast anställning:					
Vid <i>folkhögskola med såväl huvudkurs som fristående kvinnlig kurs:</i>					
Föreståndare:					
manlig	5,400	500	500	—	600
kvinnlig	4,200	400	400	—	500
Ämneslärare:					
a. vid båda kurserna:					
manlig	3,700	500	500	500	500
kvinnlig	3,200	300	300	300	450
b. vid endast huvudkurs:					
manlig	3,000	500	500	500	385
kvinnlig	2,700	300	300	300	365
Vid <i>folkhögskola med endast huvudkurs men med såväl manlig som kvinnlig avdelning:</i>					
Föreståndare:					
manlig	4,600	500	500	—	500
kvinnlig	3,800	400	400	—	440
Ämneslärare:					
manlig	3,000	500	500	500	385
kvinnlig	2,700	300	300	300	365
Vid <i>folkhögskola med endast huvudkurs och med en avdelning:</i>					
Föreståndare:					
manlig	4,000	500	500	—	420
kvinnlig	3,400	400	400	—	385
Ämneslärare:					
manlig	3,000	500	500	500	385
kvinnlig	2,700	300	300	300	365
Extra ordinarie eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring:					
Vid huvudkurs:					
manlig	1,900	—	—	—	285
kvinnlig	1,700	—	—	—	255
Vid fristående kvinnlig kurs:					
manlig	600	—	—	—	90
kvinnlig	550	—	—	—	82: 50

Såsom av förestående sammanställningar framgår ha avlöningarna till befattningshavarna vid lantbruksundervisningsanstalterna i stor utsträckning avvägs att motsvara avlöningarna till personalen vid folkhögskolorna. Sålunda överensstämja de till föreståndare, fast anställd ämneslärare och

extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs utgående avlöningarna med avlöningarna till manlig föreståndare, fast anställd manlig ämneslärare och extra ordinarie (vikarierande) manlig ämneslärare vid folkhögskola med huvudkurs, vari allenast en avdelning ingår. Avlöningarna till föreståndare, fast anställd ämneslärare och extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola med helårskurs eller med vinterkurs jämte fortsättningskurs eller (och) längre kurs samt vid lantbruksskola sammanfalla med avlöningar till manliga föreståndare respektive till sådan fast anställd manlig ämneslärare och extra ordinarie (vikarierande) manlig ämneslärare vid folkhögskola med såväl huvudkurs som fristående kvinnlig kurs, som anställts vid båda slagen av kurser. Grundlönen till föreståndarinna vid lantbruksskola med årskurs eller två halvårskurser eller årskurs och en halvårskurs sammanfaller slutligen med grundlönen till föreståndarinna vid folkhögskola med huvudkurs, vari endast en avdelning ingår.

Tidigare löneregeringsförslag.

Den s. k. 1936 års lantbruksundervisningskommitté avgav den 6 oktober 1937 betänkande med förslag angående den fasta lantbruksundervisningens ordnande. Betänkandet innefattade bland annat förslag till löneroglering för befattningshavarna vid lantmanna-, lantbruks- och lantbruksskolorna.

Enligt kommitténs mening kunde kraven på en tillfredsställande rekrytering av lärarbefattningarna vid lantbruksundervisningsanstalterna i längden icke tillgodoses, därest icke en löneroglering enligt i huvudsak samma grunder som gällde för statstjänstemännen genomfördes jämväl för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna. Vid uppgörande av förslag till bestämmelser för denna löneroglering hade kommittén funnit sig kunna i väsentliga delar bygga på det motsvarande förslag, som uppgjorts med avseende på folkskollärarna. Lärarna vid lantbruksundervisningsanstalterna skulle alltså avlönas enligt ett avlöningsreglemente, som i princip uppbyggs i anslutning till det för statliga befattningshavare utarbetade lönesystemet. I lönetekniskt hänseende innebar förslaget bland annat en övergång från nettolön till bruttolönesystem samt införande av dyrortsgraderade löner.

Vid befattningshavarnas placering i lönehänseende gjorde kommittén åtskillnad mellan å ena sidan lärare med full årstjänstgöring och å andra sidan lärare med full tjänstgöring endast viss del av året.

I fråga om *ordinarie lärare med full årstjänstgöring* föreslog kommittén, att föreståndare och fast anställd ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs jämte längre kurs, fortsättningskurs eller andra årskurs och vid lantbruksskola hänfördes till respektive 26 och 22 lönegraderna. Föreståndarinna och fast anställd ämneslärarinna vid lantbruksskola med två längre kurser föreslogos inplacerade i respektive 18 och 15 lönegraderna.

Beträffande inplacering i lönehänseende av *ordinarie lärare med full tjänstgöring endast viss del av året* förordade kommittén, att föreståndare och fast anställd lärare vid lantmannaskola med endast vinterkurs placerades i 23 respektive 18 lönegraden samt föreståndarinna och fast anställd ämneslärarinna vid lantbruksskola i 11 respektive 7 lönegraden.

Vad beträffade *lärarpersonal, som icke innehade ordinarie anställning*, hade löneförhållandena för denna personal varit helt oreglerade. Vanligen hade extra lärare vid lantmannaskolas vinterkurs erhållit ett arvode av om-

kring 1,500 kronor och andre lärare vid lantbruksskola ett arvode av mellan 1,800 och 2,400 kronor. För extra lärarinna vid lantbruksskola hade ett månadsarvode av 100 kronor varit vanligt. Enligt kommitténs mening borde ifrågavarande lärare få sina anställnings- och avlöningsförhållanden bättre ordnade än vad hittills varit fallet. Kommittén ansåg, att extra lärare vid lantmannaskola med full tjänstgöring under hela läsåret samt andre lärare vid lantbruksskola borde under den gemensamma benämningen extra ordinarie ämneslärare placeras i 17 lönegraden. Därest extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola anställdes för undervisning huvudsakligen under vinterkurs, borde han placeras i 12 lönegraden samt erhålla särskild ersättning för undervisning under överskjutande tid med 3 kronor per undervisningstimme. Extra ordinarie ämneslärarinna vid lantbruksskola borde enligt kommitténs uppskattning hänföras till 11 lönegraden, därest anställningen avsåge skola med undervisning hela året, och till 4 lönegraden, därest skolan under läsåret anordnade endast en halvårskurs.

Avlöning till *speciallärare* borde enligt kommitténs mening icke fixeras i avlöningsreglementet utan arvodet till sin storlek bestämmas från fall till fall.

Det sålunda framlagda förslaget till lönereglering för personalen vid lantbruksundervisningsanstalterna avstyrktes bestämt i ett flertal av de däröver avgivna *yttrandena*. Såsom skäl för avstyrkande av förslaget framhölls, att det med hänsyn till den då förestående löneregleringen för de statliga betättningshavarna i allmänhet icke vore lämpligt att genomföra en lönereglering för ifrågavarande lärarpersonal. Vidare anfördes gentemot förslaget, att en lönereglering för lärarna vid lantbruksundervisningsanstalterna borde genomföras samtidigt med en lönereglering för de hos hushållningssällskapen anställda befättningshavarna och en dylik reglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna. Uttalanden i denna riktning gjordes av *statskontoret* och *allmänna civilförvaltningens lönenämnd*.

Även *lantbruksstyrelsen* ställde sig avvisande mot förslaget. Styrelsen anförde härom följande:

Avlöningssystemet för lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna vore utarbetat i nära anslutning till de avlöningsgrunder, som gällde inom annan statsunderstödd verksamhet å jordbrukets område, i första hand hushållningssällskapens verksamhet. Lönerna för lärarpersonalen inom den lägre lantbruksundervisningen och för hushållningssällskapens befättningshavare vore sålunda inbördes så utmätta, att ett önskvärt utbyte av arbetskraft kunde ske de olika verksamhetsområdena emellan, varvid den ledande tanken varit, att den erfarenhet, som vunnits inom det ena verksamhetsområdet skulle kunna fruktbargöras inom det andra. Befordringsgången hade härvid tänkts vara, att en person, som vunnit anställning som lärare vid lantman- eller lantbruksskola, därefter skulle befordras till konsulentbefattning hos hushållningssällskap och sedermera till föreståndare för dylik skola.

Genom införande av ett nytt avlöningssystem för den lägre lantbruksundervisningen skulle emellertid denna växelverkan kunna äventyras. Även ur andra synpunkter måste det anses mindre lämpligt att, på sätt här föreslagits, införa det statliga avlöningssystemet med bland annat dess dyrortsgruppering inom en del av den statsunderstödda verksamheten på jordbruksområdet, innan visshet vunnits, huruvida samma system kunde genomföras

inom övriga delar av denna verksamhet, speciellt då inom hushållningssällskapen. Det syntes lantbruksstyrelsen vara desto vanskeligare att genomföra en dylik lönereform för lantbruksundervisningen, som kommittén tydligtvis utginge ifrån, att lantbruksundervisningen skulle starkare anknytas till hushållningssällskapen. Ett genomförande av kommitténs förslag till lönereglering torde på grund av inbördes sammanhang i fråga om arbetskraft m. m. hushållningssällskapen och skolorna emellan kunna förväntas medföra vissa ekonomiska konsekvenser för hushållningssällskapen med deras stora stab av befattningshavare. Jämväl för staten torde ett genomförande av förslaget medföra direkta ekonomiska konsekvenser, i den mån hushållningssällskapens befattningshavare vore anställda med bidrag av statsmedel. De ekonomiska konsekvenserna för sällskapen i fråga om de med särskilda statsbidrag icke avlönade befattningshavarna torde vidare medföra krav från sällskapens sida på ökade allmänna statsbidrag. På grund av vad sålunda anförts talade därför enligt lantbruksstyrelsens förmenande starka skäl för att ett utsträckande av det statliga avlöningssystemet till lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen helst icke borde ske annat än i samband med dess införande inom hushållningssällskapens och närliggande verksamhetsområden.

Lantbruksstyrelsen förordade i anslutning till det anförda tills vidare behållandet av lönesystemet med fastställda minimigrundlöner.

Det av 1936 års lantbruksundervisningskommitté framlagda förslaget angående den fasta lantbruksundervisningens ordnande lades till grund för *proposition till 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 109)*. Vid anmälan härav uttalade jag, att jag icke funnit mig kunna biträda kommitténs förslag till löne-reglering för manliga och kvinnliga föreståndare och lärare vid lantbruksundervisningsanstalterna; endast i fråga om den extra lärarpersonalen förordade jag en förbättring av avlöningsförmånerna. I dessa hänseenden anförde jag i huvudsak följande:

»Det av kommittén framlagda förslaget till löne-reglering för manliga och kvinnliga föreståndare och lärare vid lantbruksundervisningsanstalterna kan jag icke biträda. I likhet med vad i ett flertal yttranden uttalats anser jag starka invändningar kunna resas mot att detsamma nu genomföres. Det nuvarande lönesystemet för ifrågavarande personal är anpassat efter det som tillämpas beträffande de hos hushållningssällskapen anställda på jordbrukets område verksamma tjänstemännen. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit äro lönerna för nämnda två kategorier tjänstemän i förhållande till varandra så utmätta, att ett önskvärt utbyte av arbetskraft skall kunna ske mellan de olika verksamhetsområdena. Härigenom vinnes möjlighet att tillgodogöra sig personliga erfarenheter inom de olika tjänstgöringsområdena. Den nu förordade löneregleringen torde komma att äventyra detta betydelsefulla personalutbyte. Det kan icke heller anses lämpligt att samtidigt som ifrågavarande skolor knyts fastare till hushållningssällskapens verksamhet i övrigt företaga en löne-reglering endast för skolornas personal, varigenom denna personal i lönehänseende komme att intaga en särställning i förhållande till hushållningssällskapens befattningshavare. Det föreligger även en fara för att den nu föreslagna löneregleringen, därest den genomfördes, komme att på ett icke önskvärt sätt verka bindande på genomförandet av en löne-reglering för sällskapens tjänstemän. Det torde även kunna ifrågasättas, om en löne-reglering för lanthushållsskolornas lärarinnepersonal lämpligen bör genomföras förrän frågan om dessas utbildning lösts. Detta spörsmål torde böra göras till

föremål för särskild utredning. I detta sammanhang torde jag även få erinra därom, att skolöverstyrelsen den 21 september 1938 framlagt en utredning med förslag till löneroglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna. Detta förslag lär emellertid icke komma att föreläggas 1939 års riksdag. Med hänsyn till det nu anförda anser jag i likhet med statskontoret, lantbruksstyrelsen och allmänna civiltförvaltningens lönenämnd, att frågan om en löneroglering för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna tillsvidare bör anstå och upptagas först i anslutning till en löneroglering för den till hushållningssällskapens konsulentverksamhet knutna personalen och under beaktande av den löneroglering, som kan komma att genomföras för lärarpersonalen vid folkhögskolorna.

Emellertid torde vissa kategorier av lärarpersonalen vid ifrågavarande skolor ha en så svag ställning i lönehänseende, att de skäligen böra erhålla någon förbättring i sina löneförmåner. Såsom framgår av vad förut anförts ha lönerorna för extra lärare och lärarinnor lämnats helt oreglerade. I allmänhet uppbär för närvarande extra lärare vid lantmannaskolas vinterkurs 1,500 kronor och andre lärare vid lantbruksskola med helårstjänst mellan 1,800 och 2,400 kronor samt extra lärarinna vid lantbruksskola månadsarvode av 100 kronor. Dessa lärarkategorier synas böra tillförsäkras bättre löneförmåner och jag anser mig i sådant hänseende böra föreslå, att minimilönerna bestämmas för extra lärare vid lantmannaskola vid full tjänstgöring samt andre lärare vid lantbruksskola till 2,500 kronor såsom grundlön jämte dyrtidstillägg, för närvarande 412 kronor, och provisorisk avlöningsförbättring, 375 kronor, eller således tillhoppa 3,287 kronor, för extra lärare vid lantmannaskola med endast halvårstjänstgöring till 1,900 kronor såsom grundlön jämte dyrtidstillägg, 313 kronor, och provisorisk avlöningsförbättring, 285 kronor, eller sammanlagt 2,488 kronor samt till extra lärarinna vid lantbruksskola vid full årstjänstgöring till 1,600 kronor i grundlön jämte dyrtidstillägg, 264 kronor, och provisorisk avlöningsförstärkning, 160 kronor, och till sådan lärarinna vid halvårstjänstgöring till 1,000 kronor som grundlön jämte dyrtidstillägg, 165 kronor, och provisorisk löneförbättring, 100 kronor. Något föregripande av en blivande löneroglering för ifrågavarande lärarpersonal kan denna löneförbättring icke anses medföra.»

Vad jag i nu nämnda hänseenden anförde och föreslog lämnades av riksdagen utan erinran (jordbruksutsk. utl. nr 51; r. skr. nr 230).

C. Lantbruksstyrelsens nu föreliggande förslag.

Allmänna synpunkter.

Lantbruksstyrelsen framhåller inledningsvis, hurusom lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna för närvarande avlönas enligt ett system, som till sina huvuddrag nära ansluter sig till det för lärarpersonalen vid folkhögskolorna gällande avlöningssystemet. Då således spörsmålet om en löneroglering för lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen ägde nära samband med folkhögskolläraernas lönefråga, hade lantbruksstyrelsen funnit en omprövning av förstnämnda personals löneförhållanden — såsom ock förutsatts i utredningsdirektiven till styrelsen — kunna ske allenast på en väg, nämligen med utgångspunkt från det av skolöverstyrelsen framlagda förslaget till löneroglering vid folkhögskolorna. Lantbruksstyrelsen hade i

enlighet härmed vid utarbetandet av sitt lönerегleringsförslag i allt väsentligt följt de riktlinjer, efter vilka skolöverstyrelsens förslag uppgjorts. I princip innebure detta ställningstagande, att det nuvarande lönesystemet bibehölles men att inom ramen för detsamma de mest framträdande kraven på förbättringar i olika hänseenden tillgodosåges.

Lantbruksstyrelsen erinrar vidare, att skolöverstyrelsen vid framläggandet av sitt förslag utgått från, att därest en lönerегlering enligt de av överstyrelsen uppdragna riktlinjerna komme till stånd, densamma ej uppfattades som en definitiv lösning av folkhögskolläraernas lönefråga i den meningen, att tanken på en omläggning av löneförhållandena efter förebild av det statliga lönesystemet därigenom skulle för obestämd tid undanskjutas. Lantbruksstyrelsen hade funnit sig böra utgå från enahanda förutsättning beträffande lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna. Styrelsen vore således av den uppfattningen, att även om för närvarande förutsättningar saknades för ett inordnande av denna personal under det statliga lönesystemet, frågan härom borde upptagas till omprövning så snart förhållandena kunde föranleda därtill. eventuellt i samband med ett definitivt ordnande av löneförhållandena för hushållningssällskapens befattningshavare. Lantbruksstyrelsen ville i detta sammanhang framhålla, att den s. k. hushållningssällskapsutredningen, i vars uppdrag inginge frågan om befattningshavare hos hushållningssällskapen och dem tillkommande löneförmåner, torde komma att till prövning upptaga frågan om en definitiv lönerегlering även för personalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna.

Beträffande de grundläggande principerna för den tilltänkta lönerегleringen har lantbruksstyrelsen anfört i huvudsak följande:

Fråga om dyrortsdifferentiering. I sitt förslag till lönerегlering för folkhögskolorna hade skolöverstyrelsen anfört, att överstyrelsen övervägt, huruvida icke förläraernas del borde kunna tillämpas en lönegradering efter dyrort, motsvarande den inom nyreglerade områden gällande. Med hänsyn bland annat till att överstyrelsen icke för närvarande funnit sig böra ifrågasätta en övergång till bruttolönesystem, hade överstyrelsen emellertid icke framlagt något förslag om införande av dyrortsgraderade löner.

Vid bedömande av frågan om en gradering efter dyrort av lönerna för lärare vid lantbruksundervisningsanstalterna hade lantbruksstyrelsen funnit sig sakna anledning att för närvarande intaga annan ståndpunkt än den, som skolöverstyrelsen hävdade beträffande lärarna vid folkhögskolorna.

Likalönsprincip. I förslaget till lönerегlering för folkhögskolorna hade skolöverstyrelsen uttalat sig för att i konsekvens med den för befattningshavarna vid det statliga undervisningsväsendet införda likalönsprincipen lönerna skulle bestämmas till enhetliga belopp för såväl manliga som kvinnliga lärare.

Vad de lägre lantbruksundervisningsanstalterna anginge, vore till en början att märka, att — fränsett speciallärare — vid en och samma skoltyp icke finnes anställda såväl manliga som kvinnliga lärare. Vid lantmanna- och lantbruksskolorna utgjordes lärarpersonalen uteslutande av manliga befattningshavare, vid lanthushållsskolorna åter — bortsett från speciallärare — av enbart kvinnliga befattningshavare. Avlöningsbeloppen vore även tillmätta efter sinsemellan olika principer för å ena sidan föreståndarinnor och lärarinnor vid lanthushållsskolorna och å andra sidan lärarpersonalen vid lant-

man- och lantbruksskolorna. Att på detta område införa likalönsprincipen läte sig uppenbarligen icke göra. Undervisning och kurstider vid lant-hushållsskolorna skilde sig i väsentliga hänseenden från undervisningsplanerna vid de båda andra slagen av skolor. Vidare vore att märka de sines-mellan olika kompetenskrav, som gällde för å ena sidan föreståndare och lärare vid lantman- och lantbruksskolor och å andra sidan föreståndarinna och lärarinna vid lant-hushållsskola. För att kunna antagas till föreståndare eller lärare vid lantbruks- eller lantmannaskola krävdes avlagd agronomexamen; för antagande till föreståndarinna eller lärarinna vid lant-hushållsskola krävdes avgångsexamen från lärarinnekurs vid med statsmedel understött lant-hushållningsseminarium. Utbildningskraven för de kvinnliga befattnings-havarna voro således icke jämförbara med dem som gällde för den manliga lärarpersonalen.

Av det anförda framginge, att frågan om införande av likalönsprincipen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna icke för närvarande ägde aktualitet. Frågan härom påkallade således icke nu något ställnings-tagande från lantbruksstyrelsens sida. Emellertid finge styrelsen erinra, att styrelsen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1939 erhållit i uppdrag att verkställa utredning rörande frågan om utbildningen av lärarinnor vid lant-hushållsskolorna och därmed sammanhängande spörsmål. Det resultat, var-till denna utredning kunde föranleda, kunde givetvis komma att inverka på frågan om löneställningen för dessa lärarinnor.

Lönens anpassning efter arbetsårets längd. Såsom en av de allvarligaste bristerna i det nuvarande lönesystemet vid folkhögskolorna hade plägat pekats på den omständigheten, att kursernas längd eller med andra ord den årliga arbetstiden icke inverkade på avlöningens storlek. En lärare anställd vid huvudkurs om 24 veckor eller därutöver åtnjöt så-lunda icke högre avlöning än en lärare med anställning vid huvudkurs om 21 veckor. Detta förhållande hade föranlett skolöverstyrelsen att föreslå in-förandet av differentierade löner på det sätt, att lönen bestämdes med ut-gångspunkt från en minimilästid om 21 veckor och att läraren intill en viss övre gräns — av överstyrelsen fixerad vid 24 veckor — bereddes ekonomisk kompensation för överskjutande lästid i direkt proportion till avvikelserna från minimilästiden.

Den kritik, som sålunda riktats mot det nuvarande lönesystemet vid folk-högskolorna, drabbade i viss mån även lönesystemet vid den lägre lantbruks-undervisningen. Lantbruksstyrelsen syftade härvid på det förhållandet, att lönerna till föreståndare och lärare med anställning vid lantmannaskolas vin-terkurs utginge med de i gällande avlöningsförfattning angivna beloppen oberoende av kursens längd. Normalt sett hade vinterkursen en varaktighet av 125 dagar. Emellertid förekomme det vid vissa skolor, att vinterkursen på grund av utvidgad undervisning i skogsskötsel utsträcktes att omfatta ett större antal arbetsdagar, i regel 150 dagar eller mera. I vissa fall utsträck-tes kurstiden ända intill 168 arbetsdagar. Det syntes lantbruksstyrelsen be-fogat, att i dylikt fall lärarpersonalen bereddes kompensation för härav för-anledd ökning i arbetsbördan genom viss förhöjning av grundlönen. Till frå-gan om sättet för beräkning av denna förhöjning återkomme lantbrukssty-relsen i det följande.

Lönebeloppens avvägning ur allmänna synpunkter. Vid utarbetande av sitt förslag till lönerogering för folkhögskollärarna hade skolöverstyrelsen ansett det vara ofrånkomligt att genom inräkning i de fasta lönerna av viss del av utgående dyrtidstillägg anpassa lönebeloppen ef-ter en mera aktuell levnadskostnadsnivå än den, som gällt vid tiden för fast-ställande av de nuvarande lönebeloppen. Då lönebeloppen för lärarpersona-

len vid den lägre lantbruksundervisningen daterade sig från samma tidpunkt som de för folkhögskollärarna gällande lönerna, hade lantbruksstyrelsen vid avvägningen av de nya lönebeloppen för lärare vid lantbruksundervisningsanstalterna följt samma princip, som tillämpats av skolöverstyrelsen. Löne-regleringen hade följaktligen anknutits till den levnadskostnadsnivå, till vilken de senaste statliga lönerregleringarna hänfört sig. I enlighet härmed hade i de fasta lönerna inräknats så stor del av nu utgående dyrtidstillägg, att det å de nya lönebeloppen utgående tillägget kunnat anpassas efter reglerna för det statliga rörliga tillägget. I de fasta lönerna hade vidare inarbetats beloppen av den nu utgående provisoriska avlöningsförbättringen. De sålunda framräknade beloppen hade härefter underkastats vissa jämkningar.

Lönebeloppens avvägning med hänsyn till lönesättningen för lärarpersonalen vid folkhögskolorna. Såsom tidigare berörts, hade de nuvarande minimilönerna till befattningshavarna vid lantbruksundervisningsanstalterna i stor utsträckning avvägts att motsvara avlöningarna till personalen vid folkhögskolorna. Detta sammanhänge givetvis med att befattningshavarna inbördes hade en i stort sett likartad sysselsättning och att arbetsuppgifterna i mångt och mycket vore inbördes likartade eller jämförbara. I betraktande härav syntes det vara ofrånkomligt att även för framtiden lönesättningen för lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen ägde rum under beaktande av det nära sambandet med folkhögskollärarnas löneförhållanden. Framhållas borde emellertid, att lärarna vid lantbruksundervisningen vore underkastade en tjänstgöring, vars omfattning i icke ringa mån överstege den, som gällde för folkhögskollärarna. Under det att de sistnämndas tjänstgöring i regel vore begränsad till högst 37 veckor årligen, hade undervisningen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna i vissa fall en betydligt längre varaktighet. Detta vore till en början fallet vid lantbruksskolorna, varest undervisningen påginge under hela året. Men även där undervisningen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna bedreves allenast under viss del av året, ägde kurstiderna i regel längre varaktighet än motsvarande kurser vid folkhögskolorna. Härtill komme, att lantbrukslärarna till skillnad från folkhögskollärarna hade sig ålagd en ganska betungande tentamensskyldighet. De nu angivna förhållandena borde principiellt medföra, att lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen avlönades efter förmånligare grunder än folkhögskollärarna. Härför talade även, att en blivande lantbrukslärare hade att underkasta sig en långvarig och dyrbar utbildning. En blivande agronom hade att före inträdet vid lantbrukshögskolan fullgöra praktiktjänstgöring under tre år efter avlagd studentexamen, varpå följde en tre- å fyraårig studietid vid lantbrukshögskolan, avslutad med agronomexamen. Under de senaste åren hade tillströmningen av elever till lantbrukshögskolan varit jämförelsevis ringa, varför någon gallring bland sökandena ej kunnat äga rum. Vidare hade stora svårigheter med avseende å lärarrekruteringen till lantbruksundervisningsanstalterna yppat sig, ett förhållande som otvivelaktigt finge tillskrivas den nuvarande otillfredsställande lönesättningen för de extra ordinarie lärarna. Då lantbruksstyrelsen trots de anförda synpunkterna icke ansett sig böra påyrka principiellt försteg i lönehänseende för lantbrukslärarna framför folkhögskollärarna, hade detta skett uteslutande i förvisningen därom, att ett sådant yrkande skulle vara ägnat att försvåra eller fördröja den väntade lösningen av lärarnas lönefråga. I princip vore styrelsen emellertid av den uppfattningen, att lantbrukslärarna ägde befogade anspråk på en löneroglering, som vore ägnad att i skäligen omfattning medföra kompensation såväl för utbildningskostnaderna före inträdet på lärarbanan som jämväl för den vid jämförelse med folkhögskollärarna mera betungande tjänstgöringen för ifrågavarande lärare.

Statskontoret och allmänna lönenämnden ha icke framställt någon principiell erinran mot de av lantbruksstyrelsen angivna allmänna riktlinjerna för ifrågakvarande löneroglering.

Departements-
chefen.

Såsom inledningsvis framhållits, har spörsmålet om en nyreglering av avlöningsförhållandena för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna sedan ett flertal år tillbaka stått på dagordningen. Att en definitiv löneroglering hittills icke kommit till stånd sammanhänger i främsta rummet därmed, att denna fråga ansetts böra upptagas först i anslutning till ett ordnande av löneförhållandena för den till hushållningssällskapens konsulentsverksamhet knutna personalen och under beaktande av en blivande löneroglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna.

Emellertid har frågan om en nyreglering av löneförhållandena för lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen nu aktualiserats genom det förslag till löneroglering för folkhögskolornas lärarpersonal, som nyligen framlagts av skolöverstyrelsen och som, efter överarbetning inom ecklesiastikdepartementet, förut denna dag anmålts av chefen för nämnda departement. Då avlöningsförhållandena vid lantbruks-, lantmannta- och lanthus-hållsskolorna äro ordnade på enahanda sätt som vid folkhögskolorna, har det synts vara lämpligt att, därest en löneroglering genomföres vid dessa, densamma kommer att omfatta även lärarpersonalen vid den lägre lantbruksundervisningen.

Det av lantbruksstyrelsen framlagda förslaget har uppgjorts i principiell överensstämmelse med skolöverstyrelsens berörda lönerogleringsförslag och åsyftar liksom detta att inom ramen för nu gällande lönesystem tillgodose de mest framträdande kraven på förbättringar av personalens avlöningsvillkor. Då jag funnit förslaget innebära en i nuvarande läge lämplig lösning, finner jag mig böra förorda, att detsamma lägges till grund för en löneroglering vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna. Jag förutsätter emellertid, att frågan om förevarande personals inordnande under det statliga lönesystemet upptages till omprövning, när förhållandena därtill kunna föranleda.

De av lantbruksstyrelsen uppdragna riktlinjerna för den tilltänkta lönerogleringen föranleda icke någon erinran från min sida. Såsom styrelsen anfört, torde sålunda icke för närvarande böra ifrågasättas att genomföra en lönedifferentiering efter dyrort. I likhet med styrelsen förordar jag vidare, att lönerogleringen i princip anknytes till 1935 års levnadskostnadsnivå, vilken tagits till utgångspunkt vid de senaste statliga lönerogleringarna. Innebörden av förslaget i denna del är, att i de fasta lönebeloppen inräknas så stor del av det nu utgående dyrtidstillägget, att det å de nya lönebeloppen utgående tillägget kan anpassas efter reglerna för det statliga rörliga tillägget. Härigenom kommer lärarpersonalen att garanteras full kompensation för den levnadskostnadsstegring som ägt rum till och med år 1935. Såsom förut antytt, beräknas nämligen för närvarande statligt dyrtidstillägg allenast å ett belopp motsvarande hälften av den kontanta minimilönen. Lantbruks-

styrelsens förslag innebär vidare, att personalen tillförsäkras rörligt tillägg ävensom kristillägg enligt de för statens befattningshavare gällande grunderna. För egen del har jag icke funnit anledning till erinran häremot. Detta ställningstagande innebär emellertid icke, att jag anser kostnaderna för det rörliga tillägget och kristillägget böra fortsättningsvis helt åvila statsverket; såsom i det följande närmare beröres utgår jag i stället från att dessa kostnader på visst sätt fördelas mellan staten och vederbörande huvudmän.

Såsom tidigare framhållits, ha de nuvarande minimilönerna till befattningshavarna vid lantbruksundervisningsanstalterna i stor utsträckning avvägrats att motsvara avlöningarna till personalen vid folkhögskolorna. Med utgångspunkt härifrån finner jag mig böra instämma i lantbruksstyrelsens uttalande, att även för framtiden lönesättningen för förstnämnda befattningshavare bör äga rum under beaktande av det nära sambandet med folkhögskollärarnas löneförhållanden.

Lantbruksstyrelsens förslag innebär även en anpassning av lönerna för vissa lärare efter kurstidens längd. Lönerna till föreståndare och lärare med anställning vid lantmannaskolas vinterkurs utgå för närvarande med ett och samma belopp oberoende av kursens längd. Normalt sett har vinterkursen en varaktighet av 125 dagar. Emellertid kan vinterkursen komma att utsträckas ända intill 168 arbetsdagar. Att lönen i senare fallet utgår med samma belopp som vid kortare kurs har ansetts utgöra en allvarlig brist i lönesystemet och lantbruksstyrelsen har — delvis i anslutning till ett av skolöverstyrelsen i förslaget till löneroglering vid folkhögskolorna framfört uppslag härutinnan — sökt råda bot härför genom att förorda införandet av en i viss proportion till den förlängda kurstiden förhöjd avlöning. Detta förslag, vilket i princip godtagits av såväl statskontoret som allmänna lönenämnden, finner jag välbetänkt, varför jag förordar att detsamma genomföres.

Föreståndare och föreståndarinnor samt ämneslärare och ämneslärarinnor.

Nuvarande och av *lantbruksstyrelsen* föreslagna löner för föreståndare och föreståndarinnor samt ämneslärare och ämneslärarinnor vid statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter framgå av efterföljande *tabell III*.

Till stöd för sitt förslag har lantbruksstyrelsen anfört:

I sitt förslag till löneroglering vid folkhögskolorna hade skolöverstyrelsen framhållit, att även om behovet av förbättrade löner gjorde sig starkast gällande för de icke fast anställda lärarna, jämväl föreståndarna och de fast anställda ämneslärarna borde få komma i åtnjutande av en viss reell löneförbättring. I nu rådande läge hade överstyrelsen emellertid ansett försiktigheten bjuda, att löneförbättringen hölles inom tämligen snäva gränser.

Mot bakgrunden av vad i det föregående anförts rörande det nära sambandet mellan lönesättningen för personalen vid folkhögskolorna och vid lantbruksundervisningsanstalterna hade lantbruksstyrelsen ansett sig böra föreslå, att löneförbättringen för den fast anställda personalen vid lantbruksundervisningsanstalterna i princip anknötes till den föreslagna löneförbättringen för motsvarande personal vid folkhögskolorna. Vid lönebeloppens utmä-

Tabell III. Jämförelse mellan nuvarande och av lantbruksstyrelsen föreslagna löner till föreståndare och föreståndarinnor samt ämneslärare och ämneslärarinnor.

Befattningshavare	Nuvarande lön		Föreslagen lön		Anm.				
	Begynnelselön	Slutlön	Begynnelselön	Slutlön					
1	2	3	4	5	6				
<i>Lantbruksskola eller lantmannaskola med heldårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs.</i>									
Föreståndare	Grundlön	5,400	Grundlön	5,400	Grundlön	7,560	Grundlön	7,560	3 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6 och 9 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	1,000	Ålderstillägg ..	—	Ålderstillägg ..	1,440	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring	600	Provisorisk avlö- ningsförbättring	600	Rörligt tillägg	1,134	Rörligt tillägg	1,350	
	Dyrtidstillägg	2,376	Dyrtidstillägg	2,816	Kristillägg	907	Kristillägg	1,080	
	Kristillägg	828	Kristillägg	982					
		9,204		10,798		9,601		11,430	
Ämneslärare	Grundlön	3,700	Grundlön	3,700	Grundlön	5,520	Grundlön	5,520	4 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6, 9 och 12 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	1,500	Ålderstillägg ..	—	Ålderstillägg ..	1,920	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring	500	Provisorisk avlö- ningsförbättring	500	Rörligt tillägg	828	Rörligt tillägg	1,116	
	Dyrtidstillägg	1,628	Dyrtidstillägg	2,288	Kristillägg	662	Kristillägg	892	
	Kristillägg	568	Kristillägg	794					
		6,396		8,782		7,010		9,448	
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 125 arbetsdagar.</i>									
Föreståndare	Grundlön	4,000	Grundlön	4,000	Grundlön	5,580	Grundlön	5,580	3 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6 och 9 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	1,000	Ålderstillägg ..	—	Ålderstillägg ..	1,440	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring	420	Provisorisk avlö- ningsförbättring	420	Rörligt tillägg	837	Rörligt tillägg	1,053	
	Dyrtidstillägg	1,760	Dyrtidstillägg	2,200	Kristillägg	669	Kristillägg	842	
	Kristillägg	610	Kristillägg	765					
		6,790		8,385		7,086		8,915	
Ämneslärare	Grundlön	3,000	Grundlön	3,000	Grundlön	4,200	Grundlön	4,200	4 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6, 9 och 12 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	1,500	Ålderstillägg ..	—	Ålderstillägg ..	1,920	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring	385	Provisorisk avlö- ningsförbättring	385	Rörligt tillägg	630	Rörligt tillägg	918	
	Dyrtidstillägg	1,320	Dyrtidstillägg	1,980	Kristillägg	504	Kristillägg	734	
	Kristillägg	460	Kristillägg	688					
		5,165		7,553		5,334		7,772	
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 150 arbetsdagar.</i>									
Föreståndare	Grundlön	4,000	Grundlön	4,000	Grundlön	6,030	Grundlön	6,030	3 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6 och 9 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	1,000	Ålderstillägg ..	—	Ålderstillägg ..	1,440	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring	420	Provisorisk avlö- ningsförbättring	420	Rörligt tillägg	903	Rörligt tillägg	1,119	
	Dyrtidstillägg	1,760	Dyrtidstillägg	2,200	Kristillägg	722	Kristillägg	895	
	Kristillägg	610	Kristillägg	765					
		6,790		8,385		7,655		9,484	

Befattningshavare	Nuvarande lön		Föreslagen lön		Anm.
	Begynnelselön	Slutlön	Begynnelselön	Slutlön	
1	2	3	4	5	6
Ämneslärare	Grundlön 3,000 Ålderstillägg — Provisorisk avlö- ningsförbättring 385 Dyrtdstillägg 1,320 Kristillägg 460 <hr/> 5,165	Grundlön 3,000 Ålderstillägg 1,500 Provisorisk avlö- ningsförbättring 385 Dyrtdstillägg 1,980 Kristillägg 688 <hr/> 7,553	Grundlön 4,500 Ålderstillägg .. — Rörligt tillägg 675 Kristillägg 540 <hr/> 5,715	Grundlön 4,500 Ålderstillägg .. 1,920 Rörligt tillägg 963 Kristillägg 770 <hr/> 8,153	4 ålderstillägg å 480 kronor efter 3, 6, 9 och 12 år
<i>Lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser.</i>					
Föreståndarinna ..	Grundlön 3,400 Ålderstillägg — Provisorisk avlö- ningsförbättring 340 Dyrtdstillägg 1,496 Kristillägg 518 <hr/> 5,754	Grundlön 3,400 Ålderstillägg 600 Provisorisk avlö- ningsförbättring 340 Dyrtdstillägg 1,760 Kristillägg 610 <hr/> 6,710	Grundlön 4,752 Ålderstillägg .. — Rörligt tillägg 712 Kristillägg 570 <hr/> 6,034	Grundlön 4,752 Ålderstillägg .. 900 Rörligt tillägg 845 Kristillägg 678 <hr/> 7,175	3 ålderstillägg å 300 kronor efter 3, 6 och 9 år
Ämneslärarinna ..	Grundlön 2,500 Ålderstillägg — Provisorisk avlö- ningsförbättring 250 Dyrtdstillägg 1,100 Kristillägg 384 <hr/> 4,234	Grundlön 2,500 Ålderstillägg 900 Provisorisk avlö- ningsförbättring 250 Dyrtdstillägg 1,496 Kristillägg 522 <hr/> 5,668	Grundlön 3,480 Ålderstillägg .. — Rörligt tillägg 522 Kristillägg 417 <hr/> 4,419	Grundlön 3,480 Ålderstillägg .. 1,200 Rörligt tillägg 702 Kristillägg 561 <hr/> 5,943	4 ålderstillägg å 300 kronor efter 3, 6, 9 och 12 år
<i>Lanthushållsskola med halvårskurs.</i>					
Föreståndarinna ..	Grundlön 2,000 Ålderstillägg — Provisorisk avlö- ningsförbättring 200 Dyrtdstillägg 880 Kristillägg 304 <hr/> 3,384	Grundlön 2,000 Ålderstillägg 600 Provisorisk avlö- ningsförbättring 200 Dyrtdstillägg 1,144 Kristillägg 397 <hr/> 4,341	Grundlön 2,760 Ålderstillägg .. — Rörligt tillägg 414 Kristillägg 331 <hr/> 3,505	Grundlön 2,760 Ålderstillägg .. 900 Rörligt tillägg 549 Kristillägg 439 <hr/> 4,648	3 ålderstillägg å 300 kronor efter 3, 6 och 9 år
Ämneslärarinna ..	Grundlön 1,500 Ålderstillägg — Provisorisk avlö- ningsförbättring 150 Dyrtdstillägg 660 Kristillägg 228 <hr/> 2,538	Grundlön 1,500 Ålderstillägg 900 Provisorisk avlö- ningsförbättring 150 Dyrtdstillägg 1,056 Kristillägg 368 <hr/> 3,974	Grundlön 2,100 Ålderstillägg .. — Rörligt tillägg 315 Kristillägg 252 <hr/> 2,667	Grundlön 2,100 Ålderstillägg .. 1,200 Rörligt tillägg 491 Kristillägg 396 <hr/> 4,187	4 ålderstillägg å 300 kronor efter 3, 6, 9 och 12 år

Anm. Till pensionsavgifter har i förestående jämförelse hänsyn ej tagits.

tande hade dock, på sätt i det följande närmare berördes, viss hänsyn ansetts böra tagas till de skiljaktigheter med avseende å kurstidernas längd, som vore rådande vid å ena sidan folkhögskolorna och å andra sidan lantbruksundervisningsanstalterna.

Vad ålderstilläggen beträffade hade antalet sådana tillägg — i anslutning till antalet löneklasser inom lönegrader i jämförliga lägen i löneplanerna för de statliga befattningshavarna och i analogi med löneruleringsförslaget vid folkhögskolorna — ökats från 2 till 3 beträffande föreståndare och föreståndarinnor samt från 3 till 4 i fråga om ämneslärare och -lärarinnor. För att motverka uppkomsten av en alltför stor löneökning i slutlönelägena till följd av utökningen av antalet ålderstillägg hade en mindre jämkning nedåt av de nuvarande beloppen befunnits påkallad, såvitt anginge föreståndare och ämneslärare.

Till närmare belysning av de föreslagna löneförbättringarna kunde anföras följande.

I. *Lantbruksskolor samt lantmannaskolor med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs.*

Föreståndare. Föreståndare vid här avsedda läroanstalter vore för närvarande i lönehänseende jämställda med manliga föreståndare vid folkhögskolor med såväl huvudkurs som fristående kvinnlig kurs. Den föreslagna löneförbättringen överensstämde med den, som av skolöverstyrelsen föreslagits för sistnämnda föreståndare.

Ämneslärare. För närvarande uppbytte ämneslärare vid här avsedda läroanstalter enahanda löneförmåner som de fast anställda ämneslärarna vid folkhögskolor med såväl huvudkurs som fristående kvinnlig kurs. Med hänsyn till att kurstiderna såväl vid lantbruksskolorna som vid lantmannaskolor med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs vore av längre varaktighet än vid nämnda slag av folkhögskolor funne lantbruksstyrelsen det vara motiverat, att lärarna vid ifrågavarande lantbruksundervisningsanstalter erhöles en något större löneförbättring än den för folkhögskollärarna föreslagna såsom compensation för mera betungande undervisningskyldighet och större bundenhet i tjänsten. Även med hänsyn till att den nuvarande skillnaden i avlöning för å ena sidan helårsanställd lärare vid lantmannaskola och å andra sidan lärare vid lantmannaskola med allenast vinterkurs finge anses alltför ringa, syntes en dylik löneförbättring vara motiverad. I enlighet härmed förordade lantbruksstyrelsen, att grundlönen bestämdes till 5,520 kronor för år, vilket belopp med 240 kronor överstege det för fast anställd ämneslärare vid folkhögskola med huvudkurs och fristående kvinnlig kurs föreslagna årslönebeloppet.

II. *Lantmannaskolor med vinterkurs om 125 läsdagar.*

Föreståndare. Föreståndare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 läsdagar vore för närvarande tillförsäkrad en grundlön av 4,000 kronor. Med utgångspunkt från de vid löneruleringen tillämpade principerna för uppräknande av de fasta lönerna funne sig lantbruksstyrelsen böra föreslå, att grundlönen bestämdes till 5,580 kronor.

Ämneslärare. Ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 dagar vore för närvarande likställd med lärare, som anställdes vid 21-veckorskurs vid folkhögskola. Föreslagen löneförbättring överensstämde med den för sistnämnda lärare förordade.

III. *Lantmannaskolor med vinterkurs om minst 150 dagar.*

Såsom i det föregående berörts förekomme det vid vissa lantmannaskolor med enbart vinterkurs, att denna kurs på grund av utvidgad undervisning i skogsskötsel utsträcktes över en längre period än som motsvarade minimikurstiden, 125 arbetsdagar. Vanligen utsträcktes kurstiden härvid till att omfatta 150 arbetsdagar; i vissa fall kunde kursen uppgå till icke mindre än 168 arbetsdagar. Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning måste det anses vara otillfredsställande, att lön utginge med ett och samma belopp oavsett huruvida vinterkursen utgjorde 125 arbetsdagar eller densamma uppginge till angivna högre dagantal. Det vore fördensfull önskvärt, att vid lönesättningen kurstidens längd på ett eller annat sätt komme i betraktande.

Vad folkhögskolorna beträffade, hade redan tidigare påpekats, hurusom kurstidens längd icke inverkade på avlöningens storlek för lärare, som anställdts vid endast huvudkurs. Detta förhållande hade föranlett skolöverstyrelsen att föreslå, att lönen i fortsättningen bestämdes med utgångspunkt från nuvarande minimilästid om 21 veckor och att läraren intill en viss övre gräns — av kostnadsskäl fixerad vid högst 24 veckor — bereddes ekonomisk kompensation för överskjutande lästid i direkt proportion till avvikelser från minimilästiden.

Från nu angivna utgångspunkter funne sig lantbruksstyrelsen böra förordna, att lönen till föreståndare och lärare vid lantmannaskolor med enbart vinterkurs differentierades under visst hänsynstagande till förekommande variationer i kurstiderna. Av kostnadsskäl syntes det emellertid här, liksom vid folkhögskolorna, ej vara möjligt att anpassa lönebeloppen efter samtliga i lästiden förekommande variationer, enär därvid lönebeloppen vid de längsta kurstiderna skulle bli oproporionerligt höga. Det syntes fördensfull nödvändigt att maximera lönen vid en viss icke alltför omfattande kurstid. Denna övre gräns torde lämpligen kunna fixeras vid en kurstid av 150 arbetsdagar. Den förhöjda avlöningen skulle således utgå med ett och samma belopp, därest vinterkursen hade en varaktighet av 150 arbetsdagar eller därutöver.

Vad anginge sättet för lörens differentiering vore olika utvägar tänkbara. En tillämpning av den för folkhögskolorna föreslagna anordningen, enligt vilken läraren bereddes kompensation för överskjutande lästid i direkt proportion till avvikelser från minimilästiden, skulle för lantmannaskolornas vidkommande innebära, att vid en kurstid om minst 150 arbetsdagar grundlönen ökades med $\frac{1}{5}$. En dylik beräkningsgrund skulle emellertid leda till, att den vid den längre kurstiden utgående lönen bleve väl hög såväl i och för sig som vid jämförelse med lönerna till övriga lärarkategorier. Av kostnadsskäl hade lantbruksstyrelsen fördensfull funnit sig böra stanna vid att förordna ett modifierat beräkningssätt, innebärande att löneförhöjningen, beräknad på grundval av ett minimikurstiden överskjutande dagantal av 25, sattes i direkt relation till skillnaden mellan lönerna till å ena sidan befattningshavare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 arbetsdagar och å andra sidan befattningshavare vid lantmannaskola med vinterkurs och fortsättningskurs om tillhoppa ($125 + 110 =$) 235 arbetsdagar. Löneförhöjningen skulle med andra ord bestämmas att motsvara $\frac{25}{110}$ av nämnda löneskillnad. Ett dylikt beräkningssätt syntes lantbruksstyrelsen giva ett skäligt resultat vid lönernas differentiering efter kurstidens längd. Innehörden av förslaget i denna del vore följande.

Föreståndare. Grundlönen till föreståndare vid lantmannaskola med vinterkurs om minst 150 dagar erhöles genom att till den föreslagna grundlönen till föreståndare vid vinterkurs om 125 dagar, 5,580 kronor, lades $\frac{25}{110}$ av skillnaden mellan sistnämnda belopp och beloppet av den före-

slagna grundlönen till föreståndare vid lantmannaskola med såväl vinter- som fortsättningskurs, 7,560 kronor. Då $\frac{25}{110}$ av nämnda skillnad utgjorde 450 kronor, erhöles en grundlön till föreståndare vid lantmannaskola med vinterkurs om minst 150 dagar av $(5,580 + 450 =)$ 6,030 kronor.

Ämneslärare. Enligt nyss angiven beräkningsgrund skulle grundlönen till ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om minst 150 dagar utgöra $[4,200 + \frac{25}{110} (5,520 - 4,200) =]$ 4,500 kronor.

IV. Lanthushållsskolor med årskurs eller två halvårskurser.

Löneförbättringarna hade beräknats och de nya lönebeloppen erhållits med tillämpning av de vid löneregleringen i övrigt följda principerna för de fasta lönernas uppräknande.

V. Lanthushållsskolor med halvårskurs.

Löneförbättringarna och de nya lönebeloppen hade framräknats med tillämpning av vid löneregleringen i övrigt följda principer för de fasta lönernas uppräknande.

Statskontoret har, utan att vilja motsätta sig förslaget om en differentiering av lönerna till föreståndare och lärare vid lantmannaskolas vinterkurs efter kurstidens längd, ansett de ifrågasatta lönebeloppen böra reduceras. Ämbetsverket har även avstyrkt den av lantbruksstyrelsen ifrågasatta omläggningen av ålderstillägg.

På i sitt utlåtande över skolöverstyrelsens löneruleringsförslag närmare anförda skäl hade statskontoret ansett, att vid folkhögskolorna fast anställning som ämneslärare borde medgivas endast lärare med minst 24 veckors tjänstgöring, medan lärare med endast 21 veckors tjänstgöring borde beredas extra ordinarie anställning. Vid lantbruksundervisningsanstalterna motsvarades nämnda lärarkategorier av ämneslärare vid lantmannaskolor med anställning vid vinterkurser om 125, respektive 150 läsdagar. Då av utredningen framginge, att vid lantmannaskolorna ungefär hälften av samtliga föreståndare och fast anställda ämneslärare endast tjänstgjorde vid 125 dagars vinterkurser, syntes en avveckling av denna kategori anställningshavare knappast kunna ifrågasättas. Med hänsyn härtill och då statskontoret i likhet med lantbruksstyrelsen funne en differentiering i lönehänsende av ifrågavarande befattningar önskvärd, ville ämbetsverket — under hänvisning till vad som förordats i fråga om folkhögskolorna — föreslå, att vid skolor med vinterkurs om 150 läsdagar grundlönen till föreståndare och fast anställda ämneslärare fastställdes till 5,580 kronor, respektive 4,200 kronor, samt att vid skolor med vinterkurs om 125 dagar motsvarande lönebelopp bestämdes till 5,430 kronor, respektive 4,080 kronor. Statskontoret ville icke förneka, att differentieringen härigenom bleve förhållandevis obetydlig. Emellertid syntes lönebeloppen till befattningshavarna vid sistnämnda skolor icke kunna sättas lägre, om löneminskningar efter löneruleringens genomförande skulle undvikas.

Under hänvisning till vad statskontoret anförde i sitt utlåtande rörande folkhögskolorna finge ämbetsverket föreslå, att ålderstilläggens antal för föreståndarna och de fast anställda ämneslärarna bibehölls oförändrat, varjämte dessa tillägg alltjämt borde tillrädas med femåriga intervaller. I samband med inarbetandet av en del av dyrtidstillägget i lönerna borde beloppen dock höjas från 500 kronor, respektive 300 kronor till 600 kronor, respektive 360 kronor.

Med ovan angivna jämkningar kunde statskontoret tillstyrka den föreslagna lönesättningen för föreståndare och fast anställda ämneslärare.

Allmänna lönenämnden har icke motsatt sig införande av det tredje respektive fjärde ålderstillägget men ifrågasatt, att kvinnlig befattningshavare för närvarande icke skulle erhålla rätt att tillträda det sista ålderstillägget. Till förslaget om löneförbättringens storlek för lärare vid lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs har lönenämnden ställt sig tveksam med hänsyn till storleken av den löneförbättring, som avsåges komma motsvarande lärare vid folkhögskolorna till del. Förslaget till lönesättning för föreståndare och ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 150 dagar har nämnden funnit sig kunna lämna utan erinran.

Lönenämnden ville till en början erinra, att nämnden i utlåtande över förslaget till löne reglering för lärarpersonalen vid folkhögskolorna icke ansett sig böra framställa erinran mot att löneställningen för föreståndare och ordinarie ämneslärare vid sistnämnda skolor underkastades en omreglering, enär åtskilliga skäl talade för att även nämnda personal i likhet med annan statlig och kommunalt anställd lärarpersonal komme i åtnjutande av någon löneförbättring. Under erinran om vad lönenämnden i nämnda utlåtande anfört angående antalet ålderstillägg ville nämnden tillstyrka, att även motsvarande personal vid lantbruksundervisningsanstalterna bereddes en förbättrad löneställning.

Vad beträffade ämneslärare vid lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs ville lönenämnden erinra, att den faktiska löneförbättringen, som den ifrågasatta löne regleringen medförde för dessa befattningshavare, utgjorde — utan hänsyn tagen till kristillägg — i begynnelselöneläget 520 kronor och i slutlöneläget 568 kronor. Löneförbättringen för motsvarande folkhögskollärare, som av lönenämnden lämnats utan erinran, uppginge till 252 respektive 300 kronor. Den högre löneställningen för ämneslärarna vid nämnda lantbruksundervisningsanstalter — innebärande en ökning av grundlönen med 240 kronor utöver vad som föreslagits för motsvarande folkhögskollärare — hade av lantbruksstyrelsen motiverats med, att kurstiderna vid ifrågavarande lantbruksundervisningsanstalter vore längre och att undervisningsskyldigheten vore av mera betungande art än för ämneslärarna vid folkhögskolor med såväl huvudkurs som fristående kurs. Även om vissa skäl kunde tala för ett försteg i lönehänseende för ämneslärarna vid nämnda lantbruksundervisningsanstalter, ställde sig lönenämnden likväl tveksam till det härutinnan föreliggande förslaget med hänsyn till storleken av den löneförbättring, som avsåges komma motsvarande lärare vid folkhögskolorna till del.

Lantbruksstyrelsens förslag till lönesättning för föreståndare och ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 150 läsdagar funne sig lönenämnden kunna lämna utan erinran, även om den löneförbättring, som tillkomme föreståndare vid sådan skola, kunde synas väl hög, särskilt i slutlöneläget. Beträffande ämneslärarna, för vilka den föreslagna löneförbättringen utgjorde 470 kronor i begynnelselöneläget och 518 kronor i slutlöneläget — fränsett kristillägg — ville lönenämnden erinra, att löneförbättringen något understeg den löneförbättring, vilken lönenämnden ansett sig kunna godtaga såsom skälig för fast anställd ämneslärare vid folkhögskola med huvudkurs om 24 veckor.

Antalet ålderstillägg hade föreslagits lika för motsvarande manliga och kvinnliga befattningshavare vid lantbruksundervisningsanstalterna. I sitt utlåtande över förslaget till löneroglering vid folkhögskolorna hade lönenämnden erinrat, att vid genomförandet av lönerogleringarna under de senaste åren för lärarpersonalen vid folkskolorna och de högre kommunala skolformerna kvinnliga lärare icke erhållit rätt att omedelbart tillträda lön enligt den löneklass, vartill de enligt reglementets huvudbestämmelser skulle varit berättigade, utan hade övergångsvis under viss tid bibehållits vid en lägre löneställning. Med hänsyn härtill hade lönenämnden funnit sig böra föreslå, att kvinnlig befattningshavare vid folkhögskolorna för närvarande icke skulle erhålla rätt att tillträda det sista ålderstillägget. Därest vad sålunda föreslagits beträffande folkhögskolorna vunde beaktande, borde givetvis samma princip tillämpas beträffande lantbruksundervisningsanstalterna.

Departements-
chefen.

Lantbruksstyrelsens förslag till lönesättning för föreståndare och föreståndarinnor samt ämneslärare och ämneslärarinnor vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna innebär, inberäknat rörligt tillägg efter 15 procent men frånräknat kristillägg, följande löneförbättringar i förhållande till nu utgående lönebelopp (härvid har antagits, att vederbörande huvudmän, på sätt i allmänhet är fallet, utfylla det statliga dyrtidstillägget till fullt belopp):

Skoltyp och befattningshavare	Begynnelselön kronor	Slutlön kronor
<i>Lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs:</i>		
Föreståndare	318	534
Ämneslärare	520	568
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 125 arbetsdagar:</i>		
Föreståndare	237	453
Ämneslärare	125	173
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 150 arbetsdagar:</i>		
Föreståndare	753	969
Ämneslärare	470	518
<i>Lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser:</i>		
Föreståndarinna	228	397
Ämneslärarinna	152	236
<i>Lanthushållsskola med halvårskurs:</i>		
Föreståndarinna	94	265
Ämneslärarinna	105	185

Vid framläggandet av förevarande löneförbättringsförslag har lantbruksstyrelsen erinrat, hurusom skolöverstyrelsen i sitt förslag till löneroglering vid folkhögskolorna framhållit, att även om behovet av förbättrade löner gjorde sig starkast gällande beträffande de icke fast anställda lärarna, jämväl den ordinarie personalen borde få komma i åtnjutande av en mindre löneförbättring. Mot bakgrunden av detta uttalande och i betraktande av det nära

sambandet mellan lönesättningen för personalen vid folkhögskolorna och vid lantbruksundervisningsanstalterna har lantbruksstyrelsen förordat, att löneförbättringen för den fast anställda personalen vid sistnämnda anstalter i princip anknytes till den föreslagna löneförbättringen för motsvarande personal vid folkhögskolorna. Denna utgångspunkt finner jag mig i likhet med de hörda myndigheterna böra godtaga. Vidkommande löneförbättringens avvägning är jag av den uppfattningen, att någon befogad erinran icke kan framställas mot lantbruksstyrelsens förslag i förevarande del. I detta sammanhang vill jag erinra, att chefen för ecklesiastikdepartementet vid anmälan denna dag av förslag till löneroglering vid folkhögskolorna ansett sig kunna godtaga skolöverstyrelsens förslag till löneförbättring för den ordinarie personalen vid dessa skolor. Av det nu anförda följer, att jag ej kan ansluta mig till statskontorets förslag om ålderstilläggens bibehållande vid nuvarande antal i förening med en mindre höjning av desamma.

Allmänna lönenämnden har — under hänvisning till att nämnden i sitt yttrande över skolöverstyrelsens förslag till löneroglering vid folkhögskolorna uttalat, att kvinnliga befattningshavare vid dessa skolor icke för närvarande borde erhålla rätt att tillträda det sista ålderstillägget — framhållit, att samma princip borde tillämpas beträffande lantbruksundervisningsanstalterna. Denna lönenämndens uppfattning kan jag icke biträda. Vid folkhögskolorna kan en begränsning av de kvinnliga befattningshavarnas rätt till sista ålderstillägget vara motiverad med hänsyn till förslaget om införande vid dessa skolor av enhetliga lönebelopp för såväl manliga som kvinnliga befattningshavare, vilket för sistnämnda personal kommer att medföra betydligt större löneförbättringar än för motsvarande manliga personal. Såsom lantbruksstyrelsen framhåller, ifrågasättes emellertid icke ett införande av likalönsprincipen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna. En begränsning av rätten att tillträda det sista ålderstillägget skulle för föreståndarinnor och lärarinnor vid lantbruksskolorna i flertalet fall medföra löneminskning i förhållande till nu utgående löner. På grund härav finner jag mig ej kunna tillstyrka den av nämnden ifrågasatta ändringen på förevarande punkt.

Lönenämnden har med hänsyn till storleken av den löneförbättring, som avsetts komma motsvarande lärare vid folkhögskolorna till del, ställt sig tveksam till förslaget om löneförbättringens storlek för lärare vid lantbruksskola och lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs. För egen del finner jag de skäl, som lantbruksstyrelsen anför till stöd för förslaget i denna del — i främsta rummet kurstidernas längre varaktighet — vara bärande. Jag finner fördenskull ej anledning föreligga till avvikelse från förslaget på denna punkt. Vad angår förslaget om beredande av förhöjd avlöning åt föreståndare och ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om minst 150 arbetsdagar har jag redan i det föregående förklarat mig kunna giva min anslutning till detsamma. Beträffande löneförhöjningens storlek innebär lantbruksstyrelsens förslag, att förhöjningen, beräknad på grundval av ett minimikurstiden överskjutande dagantal av 25, sättes i direkt relation till skillnaden mellan lönerna för å ena sidan befatt-

ningshavare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 arbetsdagar och å andra sidan befattningshavare vid sådan skola med vinterkurs och fortsättningskurs om tillhoppa ($125 + 110 =$) 235 arbetsdagar. Löneförhöjningen skulle med andra ord bestämmas att motsvara $\frac{26}{110}$ av nämnda löneskillnad. Lönenämnden har funnit sig kunna lämna detta förslag utan erinran. Även om den löneförbättring, som tillkomme föreståndare, kunde synas väl hög, särskilt i slutlöneläget. Statskontoret har, utan att motsätta sig förslaget om en differentiering av lönerna i och för sig, ansett sig böra påyrka en viss reduktion av grundlönerna såväl vid vinterkurs om 125 arbetsdagar som vid sådan kurs av minst 150 arbetsdagens varaktighet, på det sätt att de av lantbruksstyrelsen föreslagna lönerna vid kurs om 125 arbetsdagar borde bilda underlag för lönesättningen vid den längre kursen samt lönebeloppen vid 125-dagarskursen reduceras med 150 kronor för föreståndare och med 120 kronor i fråga om ämneslärare. För egen del hyser jag den uppfattningen, att lantbruksstyrelsens förslag på förevarande punkt är ägnat att giva ett skäligt resultat. Jag kan fördenskull ej ansluta mig till statskontorets ändringsyrkande. Anmärkas må i detta sammanhang, att chefen för ecklesiastikdepartementet vid anmälan av frågan om löne reglering vid folkhögskolorna funnit sig kunna godtaga ett av skolöverstyrelsen framlagt förslag om införande av särskilt lönetillägg för fast anställd ämneslärare med 24 veckors lästid, innebärande att lönen för kurs av dylik varaktighet bestämmes att med $\frac{3}{21}$ överstiga lönen för kurs om 21 veckor.

Extra ordinarie ämneslärare och ämneslärarinnor.

Nuvarande och av *lantbruksstyrelsen* föreslagna lönebelopp framgå av å sid. 30—31 intagna *tabell IV*.

Till stöd för sitt förslag har lantbruksstyrelsen anfört:

Den extra ordinarie lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna intoge för närvarande en i lönehänseende missgynnad ställning. Visserligen hade denna personal år 1939 erhållit en viss löneförbättring, varigenom avlöningarna i princip uppbringats till samma nivå som den, vilken gällde för de icke-fast anställda ämneslärarna vid folkhögskolorna. Det syntes emellertid lantbruksstyrelsen uppenbart, att löneställningen för ifrågavarande lärare vid jämförelse med övriga extralärarkategorier alltjämt måste anses vara otillfredsställande. Därest en fullgod rekrytering av den extra ordinarie lärarpersonalen vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna skulle kunna upprätthållas, syntes det ofrånkomligt, att personalen ifråga bereddes en mera tryggad ekonomisk ställning än vad som för närvarande vore fallet. Vid avvägningen av den löneförbättring, som skäligen borde komma personalen till del, syntes den av skolöverstyrelsen föreslagna löne regleringen för de icke-fast anställda ämneslärarna vid folkhögskolorna böra vara normerande. Med utgångspunkt härifrån funne sig lantbruksstyrelsen böra föreslå följande grundlöner för de extra ordinarie lärarna vid lantbruksundervisningen, nämligen

extra ordinarie ämneslärare vid lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs	4,200 kronor;
extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 arbetsdagar	3,240 kronor;
extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 150 arbetsdagar	3,468 kronor;
extra ordinarie ämneslärarinna vid lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser	2,700 kronor;
extra ordinarie ämneslärarinna vid lanthushållsskola med halvårskurs	1,608 kronor.

Med hänsyn till de vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna rådande ogynnsamma befordringsförhållandena, varigenom lärarna ofta nödgades under avsevärd tid kvarstå i icke-ordinarie befattning, syntes det därjämte motiverat, att — på sätt föreslagits beträffande de icke-fast anställda ämneslärarna vid folkhögskolorna — de extra ordinarie lärarna vid lantbruksundervisningen erhöles två särskilda ålderstillägg. Beloppet av varje ålderstillägg funne lantbruksstyrelsen skäligen böra bestämmas till 300 kronor för lärarna och 180 kronor för lärarinnorna.

Statskontoret har ifrågasatt en viss reducering av de föreslagna lönebeloppen.

Enligt förslaget skulle de extra ordinarie lärarna tillerkännas icke oväsentliga löneförbättringar. Slutlönen till sådana lärare med 125 läsdagars tjänstgöring komme således att öka med i det närmaste 50 procent. Då emellertid — som statskontoret även framhållit i fråga om folkhögskolorna — dessa lärarkategorier intagit en förhållandevis missgynnad ställning, ville ämbetsverket icke motsätta sig förslaget med den jämkningen, att de föreslagna begynnelselönerna sänktes med följande belopp: för helårsanställd lärare vid lantbruks- eller lantmannaskola 420 kronor, för lärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 125 eller 150 läsdagar 300 kronor samt för lärare vid lanthushållsskola med helårskurs 180 kronor och med halvårskurs 90 kronor.

Även *allmänna lönenämnden* har funnit de för extra ordinarie ämneslärare och ämneslärarinnor föreslagna lönebeloppen väl höga.

Lönenämnden funne befogat, att nämnda lärare och lärarinnor bereddes en gynnsammare löneställning. Lönenämnden ansåge emellertid den av lantbruksstyrelsen föreslagna löneförbättringen vara väl hög. I huvudsaklig avslutning till vad lönenämnden förordat i fråga om extra ordinarie och vikarierande ämneslärare vid folkhögskolorna funne sig lönenämnden för ernående av skäliga löneförbättringar böra föreslå en mindre jämkning av de föreslagna grundlönebeloppen och en nedsättning av ålderstilläggen till hälften av beloppet för motsvarande ordinarie lärare. Lönenämndens förslag härutinnan framginge av följande sammanställning:

	Av lönenämnden föreslagen avlöning				Löneförbättring enligt lantbruksstyrelsens förslag ¹	
	Grundlön	Ålders-tillägg	Löneförbättring ¹		i begyn-nelselöne-läget	i slut-löneläget
			i begyn-nelselöne-läget	i slut-löneläget		
Lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs	4,000	2 à 240	625	1,177	855	1,545
Lantmannaskola med vinterkurs om 125 läsdagar	3,100	2 à 240	544	1,096	705	1,395
Lantmannaskola med vinterkurs om 150 läsdagar	3,300	2 à 240	774	1,326	967	1,657
Lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser	2,600	2 à 150	526	871	641	1,055
Lanthushållsskola med halvårskurs	1,600	2 à 150	300	645	309	723

Såsom av det ovanstående framginge, uppginge enligt lönenämndens förslag löneförbättringen för extra ordinarie ämneslärare vid lantmannaskola med vinterkurs om 150 läsdagar till 774 kronor i begynnelselöneläget och 1,326 kronor i slutlöneläget. Motsvarande siffror för närmast jämförliga befattningshavare vid vissa kurser vid folkhögskolorna, nämligen extra ordinarie ämneslärare vid huvudkurs om 24 veckor, uppginge enligt lönenämndens förslag till 1,044 kronor respektive 1,596 kronor. Lönenämnden hade emellertid icke ansett sig böra frångå den av lantbruksstyrelsen föreslagna principen för beräkning av grundlönen till befattningshavare vid lantmannaskola med vinterkurs om 150 läsdagar och hade med hänsyn härtill funnit sig böra godtaga den med detta beräkningssätt framkomna löneförbättringen, ehuru densamma något understege vad som ansetts böra tillkomma lärarna vid nämnda folkhögskolekurser.

Departements-
chefen.

Såsom lantbruksstyrelsen framhållit, torde det icke minst med hänsyn till rekryteringen av den extra ordinarie lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna vara ofrånkomligt, att denna personal kommer i åtnjutande av en relativt betydande löneförbättring. Såväl statskontoret som allmänna lönenämnden ha emellertid funnit den av lantbruksstyrelsen ifrågasatta löneförbättringen vara väl hög. Även jag hyser den uppfattningen, att en viss beskärning av lantbruksstyrelsens förslag är motiverad och jämväl möjlig att genomföra utan risk för uppkommande rekryteringsvårigheter eller olägenheter i övrigt. Vid prövning av olika utvägar för åstadkommandet av en lämplig löneavvägning för den extra ordinarie personalen vid lantbruksundervisningsanstalterna har jag funnit allmänna lönenämndens förslag härutinnan innebära en godtagbar lösning, varför jag tillstyrker detsamma.

¹ Frånsett kristillägg.

Arvoden till speciallärare.

För närvarande må till ersättning åt speciallärare, i den mån undervisningen icke skäligen kan uppdragas åt ordinarie eller extra ordinarie ämneslärare vid vederbörande skola, utgå statsbidrag med belopp, som Kungl. Maj:t bestämmer i varje särskilt fall, dock med högst 8 kronor för varje undervisningstimme. Å detta belopp utgår därjämte dyrtidstillägg. Lantbruksstyrelsen har föreslagit att statsbidraget i fortsättningen beräknas efter en högsta ersättning av 10 kronor per undervisningstimme i ett för allt. Strängt taget borde enligt lantbruksstyrelsens mening inräknandet av dyrtidstillägget motivera ett högre ersättningsbelopp än 10 kronor per timme men med hänsyn till den föreslagna lönesättningen för timplärare i läsåmnen vid folkhögskolorna har styrelsen ansett sig böra stanna vid en dylik beräkning.

Vad lantbruksstyrelsen i förevarande avseende anfört och föreslagit för-
anleder icke någon erinran från min sida. Departements-
chefen.

Vissa med löneregleringen sammanhängande frågor.

Lantbruksstyrelsen har föreslagit, att den nya löneregleringen skall träda i kraft den 1 november 1942.

Styrelsen har föreslagit vissa ändrade bestämmelser beträffande rätt att åtnjuta *fri bostad jämte erforderligt bränsle eller kontant ersättning härför* ävensom angående avlöningsförmåner vid *viss tjänstledighet* m. m.

I 10 § 1 mom. gällande kungörelse (1940:847) angående statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m. finnas intagna bestämmelser angående rätt för befattningshavare att åtnjuta *fri bostad jämte erforderligt bränsle*. Dessa bestämmelser innebära, såvitt angår extra ordinarie ämneslärare vid lantmanna- och lantbruksskola samt ämneslärarinna och extra ordinarie ämneslärarinna vid lanthushållsskola, att bostaden skall innehålla minst ett rum. Då en differentiering av bostadsförmånen finnes genomförd för ämneslärarna vid lantbruks- och lantmannaskolorna alltefter det befattningshavaren har eget hushåll eller icke, har lantbruksstyrelsen ansett en motsvarande differentiering för extra ordinarie ämneslärare samt för de kvinnliga lärarna vara motiverad. I enlighet härmed har styrelsen förordat sådan ändring i förhållande till nuvarande bestämmelser, att bostaden för nämnda lärare och lärarinnor bestämmes till minst 2 rum, där befattningshavaren har eget hushåll.

I 10 § 2 mom. av förenämnda kungörelse (1940: 847) finnas intagna bestämmelser angående *kontant ersättning* till befattningshavare för det fall, att bostad in natura icke tillhandahålles honom. Dylik ersättning skall utgå med så stort belopp, som efter ortens pris betingas för bostad av sådan beskaffenhet, som för olika befattningshavare stadgas, jämte för sådan bostad erforderligt bränsle, dock att ersättningen i intet fall må för år understiga för föreståndare 800 kronor, för ämneslärare med eget hushåll 700 kronor, för ämneslärare utan eget hushåll och för föreståndarinna vid lanthushållsskola 500 kronor, för extra ordinarie ämneslärare samt ämneslärarinna och för extra ordinarie ämneslärarinna vid lanthushållsskola 300 kronor. Dessa ersättningsbelopp överensstämmer i sak med dem, som enligt gällande föreskrif-

Tabell IV. Jämförelse mellan nuvarande och av lantbruksstyrelsen föreslagna löner till extra ordinarie ämneslärare och ämneslärarinnor.

Befattningshavare	Nuvarande lön		Föreslagen lön		Anm.
	Begynnelselön	Slutlön	Begynnelselön	Slutlön	
1	2	3	4	5	6
<i>Lantbruksskola eller lantmannaskola med helårskurs, vinterkurs och fortsättningskurs eller längre kurs.</i>					
E. o. ämneslärare	Grundlön	2,500	Grundlön	2,500	2 ålderstillägg å 300 kronor efter 3 och 6 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	375	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	375	
	Dyrtidstillägg	1,100	Dyrtidstillägg	1,100	
	Kristillägg	382	Kristillägg	382	
		4,357	4,357	5,334	
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 125 läsdagar.</i>					
E. o. ämneslärare	Grundlön	1,900	Grundlön	1,900	2 ålderstillägg å 300 kronor efter 3 och 6 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	285	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	285	
	Dyrtidstillägg	836	Dyrtidstillägg	836	
	Kristillägg	290	Kristillägg	290	
		3,311	3,311	4,114	
<i>Lantmannaskola med vinterkurs om 150 läsdagar.</i>					
E. o. ämneslärare	Grundlön	1,900	Grundlön	1,900	2 ålderstillägg å 300 kronor efter 3 och 6 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	285	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	285	
	Dyrtidstillägg	836	Dyrtidstillägg	836	
	Kristillägg	290	Kristillägg	290	
		3,311	3,311	4,334	

Befattningshavare	Nuvarande lön		Föreslagen lön		Anm.				
	Begynnelselön	Slutlön	Begynnelselön	Slutlön					
1	2	3	4	5	6				
<i>Lanthushållsskola med årskurs eller två halvårskurser.</i>									
E. o. ämneslära- rinna	Grundlön	1,600	Grundlön	1 600	Grundlön	2,700	Grundlön	2,700	2 ålderstillägg å 180 kronor efter 3 och 6 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	360	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	160	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	160	Rörligt tillägg .	405	Rörligt tillägg .	459	
	Dyrtidstillägg	704	Dyrtidstillägg	704	Kristillägg	324	Kristillägg	367	
	Kristillägg	242	Kristillägg	242					
		2,706		2,706		3,429		3,886	
<i>Lanthushållsskola med halvårskurs.</i>									
E. o. ämneslära- rinna	Grundlön	1,000	Grundlön	1,000	Grundlön	1,608	Grundlön	1,608	2 ålderstillägg å 180 kronor efter 3 och 6 år
	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	—	Ålderstillägg	360	
	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	100	Provisorisk avlö- ningsförbättring .	100	Rörligt tillägg .	241	Rörligt tillägg .	295	
	Dyrtidstillägg	440	Dyrtidstillägg	440	Kristillägg	193	Kristillägg	236	
	Kristillägg	150	Kristillägg	150					
		1,690		1,690		2,042		2,499	

Anm. Till pensionsavgifter har i förestående jämförelse hänsyn ej tagits.

ter tillkomma befattningshavare vid folkhögskola, som ej tillhandahåller naturabostad. Då sistnämnda ersättningar utgått med oförändrade belopp alltsedan år 1919, har skolöverstyrelsen i sitt förslag till löneroglering vid folkhögskolorna efter en jämförelse mellan hyrorna vid 1920 års allmänna bostadsräkning och hyrorna vid 1939 års allmänna bostadsräkning föreslagit en uppräknig av beloppen med 50 procent. I nära anslutning till detta förslag har lantbruksstyrelsen förordat, att ersättningarna för icke tillhandahållen naturabostad för befattningshavare vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna bestämmas till följande belopp:

Lantbruks- och lantmannaskolor:

Föreståndare	1,200	kronor
Ämneslärare:		
med eget hushåll	1,000	»
utan » »	600	»
Extra ordinarie ämneslärare:		
med eget hushåll	600	»
utan » »	400	»

Lanthushållsskolor:

Föreståndarinna	600	»
Ämneslärarinna:		
med eget hushåll	600	»
utan » »	400	»
Extra ordinarie ämneslärarinna:		
med eget hushåll	600	»
utan » » (helårsanställd)	400	»
» » » (halvårsanställd)	200	»

I sitt förslag till löneroglering för folkhögskolorna har skolöverstyrelsen förordat införandet av en bestämmelse om avlöningsförmåner till kvinnlig lärare vid *tjänstledighet för havandeskap eller barnsbörd* av innehåll, att befattningshavaren under en tid av högst 90 dagar må åtnjuta samtliga henne eljest tillkommande kontanta avlöningsförmåner med avdrag av ett belopp, motsvarande för föreståndarinna och ämneslärarinna en tredjedel och för extra ordinarie ämneslärarinna hälften av den kontanta begynnelselönen, dock att extra ordinarie ämneslärarinna må under här avsedd ledighet åtnjuta avlöning högst för tiden intill avslutandet av den kurs, för vilken hon anställd. Motsvarande stadgande har synts lantbruksstyrelsen böra införas vid de lägre lantbruksundervisningsanstalterna, dock att enligt lantbruksstyrelsens mening extra ordinarie ämneslärarinna skäligen bör i förevarande avseende jämsställas med föreståndarinna och ämneslärarinna.

I samband med lönerogleringens ikraftträdande bliva vissa *anordningar av övergångsnatur* erforderliga. Bland annat gäller detta i fråga om tillträddande av ålderstilläggen. Lantbruksstyrelsen har utgått från att denna fråga liksom även vissa andra spörsmål komma att upptagas till närmare prövning i samband med utarbetandet av övergångsbestämmelser.

Slutligen har lantbruksstyrelsen förutsatt, att befattningshavarna skola erhålla rätt att övergångsvis åtnjuta *barntillägg*.

Statskontoret har med hänsyn till de kostnader för huvudmännen, som en differentiering av bostadsförmånerna för de extra ordinarie ämneslärarna samt ämneslärarinnorna vid lanthushållsskolorna skulle föranleda, ifrågasatt, om i nuvarande läge tillräckliga skäl förefinnas att genomföra lantbruksstyrelsens förslag i denna del. Vidkommande storleken av de kontanta ersättningar, som böra utgå i fall, då bostad in natura icke tillhandahålles, samt lämpligheten av att i författning fixera den golvyta, som de olika bostadstyperna minst böra omfatta, har statskontoret hänvisat till sitt utlåtande rörande folkhögskolorna.

På sätt lantbruksstyrelsen föreslagit finner jag mig böra förorda, att löne- *Departements-*
regleringen skall träda i kraft den 1 november 1942. *chefen.*

Lantbruksstyrelsens förslag om en differentiering av bostadsförmånen för extra ordinarie ämneslärare alltefter det befattningshavaren har eget hushåll eller ej, finner jag mig böra tillstyrka. Däremot torde något praktiskt behov av en differentiering av bostadsförmånen beträffande de kvinnliga lärarna vid lanthushållsskolorna knappast föreligga.

I samband med löner regleringen bör såsom lantbruksstyrelsen föreslagit en justering äga rum av de värden, som i avlöningsförfattningen finnas angivna för den lägsta kontanta ersättning, som huvudmannen har att erlagga, när naturaförmåner icke tillhandahållas därtill berättigad befattningshavare. Emellertid torde de av lantbruksstyrelsen ifrågasatta ersättningsbeloppen böra anpassas efter de värden, som äro avsedda att gälla vid folkhögskolorna. Chefen för ecklesiastikdepartementet har i detta hänseende förordat fastställande av följande belopp, nämligen för föreståndare 1,200 kronor, för fast anställd ämneslärare med eget hushåll 900 kronor, för annan sådan lärare 500 kronor, för extra ordinarie ämneslärare med eget hushåll 500 kronor och för extra ordinarie lärare, som icke har eget hushåll, 300 kronor. I anslutning härtill vill jag förorda, att följande ersättningsbelopp fastställas att i förekommande fall utgå till befattningshavare vid lantbruksundervisningsanstalterna, nämligen till föreståndare vid lantbruks- eller lantmannaskola 1,200 kronor, till ämneslärare med eget hushåll vid lantbruks- eller lantmannaskola 900 kronor, till annan sådan lärare 500 kronor, till extra ordinarie lärare med eget hushåll vid lantbruks- eller lantmannaskola 500 kronor, till annan sådan lärare 300 kronor, till föreståndarina vid lanthushållsskola 500 kronor, till ämneslärarinna vid lanthushållsskola 300 kronor samt till extra ordinarie ämneslärarinna vid lanthushållsskola 300 kronor, därest hon innehar helårsanställning, och eljest 200 kronor.

Lantbruksstyrelsens förslag om införande av rätt för kvinnlig befattningshavare att uppbära viss del av avlöningsförmånerna vid tjänstledighet för havandeskap eller barnsbörd finner jag mig böra tillstyrka.

Såsom lantbruksstyrelsen förutsatt, böra befattningshavarna övergångsvis medgivas åtnjuta barntillägg. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de föreskrifter i övrigt, som erfordras för genomförande av den tillänkta löner regleringen.

III. Förslag till statsbidragsreglering.

Gällande bestämmelser.

Till lantmannaskola, lantbruksskola och lanthushållsskola må enligt de grunder och i den ordning, som stadgas i kungörelsen den 21 juni 1940 (nr 847) angående statsbidrag till lantbruksundervisningsanstalter m. m., utgå bidrag av statsmedel dels till avlönande av föreståndare och lärare, dels ock till täckande av skolans driftkostnader. Statsbidrag till avlöningar utgår för bestridande av kontant minimigrundlön, ålderstillägg och vikariatersättning samt enligt Kungl. Maj:ts bestämmande för varje skola av arvode åt speciallärare. Statsbidrag må utgå vid lantbruksskola till avlöning av föreståndaren, en ämneslärare och en extra ordinarie ämneslärare samt vid övriga skolor till föreståndaren och det antal lärare, som Kungl. Maj:t för varje skola bestämmer. Vidare betalas av statsmedel dyrtidstillägg å ett tilläggsunderlag, motsvarande *hälften* av den bestämda kontanta minimilönen; på liknande sätt är även kristillägget konstruerat. Kostnaderna för provisorisk avlöningsförbättring betalas helt av staten.

Statsbidrag till driftkostnaderna må ej utgå, därest icke ett belopp, motsvarande en tredjedel av statsbidraget, tillskjutes från orten.

Lantbruksstyrelsens förslag.

Lantbruksstyrelsen erinrar, hurusom skolöverstyrelsen i sitt förslag till lönereglering vid folkhögskolorna utgått från att någon egentlig rubbning av gällande lönesystem ej skulle komma till stånd; i enlighet härmed hade överstyrelsen icke ifrågasatt någon principiell omläggning av grunderna för fördelningen mellan staten och folkhögskolornas ägare av kostnaderna för lärarnas avlönande. Samma princip hade lantbruksstyrelsen ansett böra följas vid den förestående löneregleringen för lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna. Lantbruksstyrelsen hade således förutsatt, att statsbidragen även i fortsättningen avpassades så, att de täckte samtliga kontant utgående lärarlöner. Befattningshavarna tillkommande naturaförmåner — fri bostad jämte erforderligt bränsle eller kontant ersättning därför — borde däremot enligt styrelsens mening fortsättningsvis liksom hittills bekostas av huvudmännen.

I fråga om dyrtidstillägg av statsmedel till lärarpersonalen vid lantbruksundervisningsanstalterna gällde — liksom vid folkhögskolorna — att dylikt tillägg, beräknat efter de för befattningshavare vid statens oreglerade verk gällande grunderna, utginge å ett tilläggsunderlag motsvarande *hälften* av den författningensliga minimilönen. Vid flertalet skolor hade emellertid vederbörande huvudman — liksom fallet vore vid folkhögskolorna — utfyllt nämnda dyrtidstillägg med sådant tillägg å återstående del av lönen efter samma eller liknande grunder. I dessa fall kunde lärarna sägas uppbära dyrtidstillägg i likhet med befattningshavare vid statens oreglerade verk.

I sitt förslag till lönereglering vid folkhögskolorna hade skolöverstyrelsen ansett övervägande skäl tala för att efter en omreglering av lönerna låta dyrtidstillägg av statsmedel utgå å hela minimilönen. Till stöd härför hade framhållits, hurusom principen att staten påtog sig kostnaden för samtliga kontanta löneförmåner kommit till uttryck vid de senaste löneregleringarna för icke-statlig lärarpersonal, varför en omläggning i sådan riktning synts skolöverstyrelsen framstå såsom skälig och naturlig. I sitt utlåtande över skolöverstyrelsens löneregleringsförslag hade statskontoret motsatt sig ett överförande å statsverket av samtliga kostnader för de rörliga löneförmånerna. Lantbruksstyrelsen ville för lärarpersonalens vid lantbruksundervisningsanstalterna vidkommande helt ansluta sig till de synpunkter, skolöverstyrelsen anlagt på förevarande fråga. I enlighet härmed borde dyrtidstillägget å lärarlönerna helt bekostas av statsmedel. Såsom förut antytts, förutsatte lantbruksstyrelsen, att tillägget i fråga konstruerades såsom rörligt tillägg, att utgå efter samma grunder som gällde för statens tjänstemän.

Statskontoret har motsatt sig lantbruksstyrelsens förslag om överflyttning på statsverket av vissa lönekostnader.

Enligt nu gällande bestämmelser bestredes av statsmedel endast hälften av kostnaden för det dyrtidstillägg (för närvarande 44 %) och kristillägg, som skulle hava tillkommit lärarna vid lantbruksundervisningsanstalterna, om de varit statsanställda, medan vid det övervägande flertalet skolor huvudmännen tillskjutit återstoden. Statens andel av dyrtidstillägget för nästkommande budgetår hade i 1942 års statsverksproposition preliminärt beräknats till i runt tal 200,000 kronor.

Lantbruksstyrelsens nu framlagda förslag innebure bland annat, att å statsverket skulle överföras hela kostnaden för de nu utgående rörliga avlöningsförmånerna till lärarpersonalen, vilket med nuvarande indexläge skulle medföra en kostnadsökning av 200,000 kronor. Härvid hade icke hänsyn tagits till fördubblingen i kostnaderna för kristillägg, enär lantbruksstyrelsen icke framlagt några beräkningar rörande denna utgiftspost. Av samma skäl, som statskontoret närmare utvecklat i sitt utlåtande rörande lönereglering för folkhögskolorna, ansåge ämbetsverket i nuvarande läge en dylik kostnadsöverflyttning för lantbruksundervisningsanstalternas vidkommande icke försvarlig, utan borde därför jämväl i fortsättningen skolornas huvudmän i princip bidra till så stor del av de kontant utgående lärarlönerna, som motsvarade deras nuvarande andel i kostnaden för de rörliga avlöningsförmånerna.

I enlighet härmed borde enligt statskontorets mening rörligt tillägg och kristillägg efter löneregleringens genomförande medgivas allenast med hälften av de belopp, som föreslagits. Vidkommande den del av det nu utgående dyrtidstillägget, som inarbetats i lönerna vid övergången från oreglerat dyrtidstillägg till rörligt tillägg (29 procent, därav 14.5 procent bestredes av statsmedel och återstoden i förekommande fall av huvudmännen), borde i princip — i anslutning till vad statskontoret förordat för folkhögskolorna — statsbidraget till avlöningar vid lantbruksundervisningsanstalterna så avvägas, att detta endast komme att täcka huvudmännens kostnader för minimilönerna, minskade med den del av sagda kostnader, som vore att hänföra till den i lönerna inarbetade delen av dyrtidstillägget, vilken tidigare bestritts av huvudmännen. Enär ämbetsverket emellertid icke ville föreslå något avsteg från den i gällande statsbidragsbestämmelser (2 §) uppehållna principen,

att statsbidrag till avlöningar utginge för bestridande av hela kostnaden för kontant minimigrundlön, syntes i stället den utvägen böra väljas, att grundbidragen till skolornas driftkostnader minskades i lämplig omfattning.

Vid ett bifall till vad sålunda förordats kunde de av lantbruksstyrelsen angivna kostnaderna för rörligt tillägg — 200,582 kronor — beräknas nedgå till i runt tal 100,000 kronor, medan grundbidragen till driftkostnaderna syntes kunna sänkas med sammanlagt minst 100,000 kronor.

Allmänna lönenämnden har uttalat, att därest lönerna bestämdes i enlighet med vad nämnden tillstyrkt, något lönetillägg av vederbörande huvudmän icke borde få utgå.

*Departements-
chefen.*

Statsbidragen till avlöning av lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna äro för närvarande avpassade så, att de täcka samtliga kostnader för de kontanta minimigrundlönerna. Lantbruksstyrelsen har utgått från, att denna princip alltjämt bör följas. Därjämte har styrelsen förordat, att kostnaderna för dyrtidstillägg å lönerna — vilka kostnader för närvarande lika fördelas mellan staten och vederbörande huvudmän — i sin helhet överflyttas å statsverket. Statskontoret har ansett en dylik överföring av kostnader från huvudmännen till statsverket icke vara försvarlig i nuvarande läge samt uttalat sig för att jämväl i fortsättningen skolornas huvudmän i princip böra bidra till så stor del av de kontant utgående lärarlönerna, som motsvarar deras nuvarande andel i kostnaderna för de rörliga löneförmånerna. I enlighet härmed borde enligt ämbetsverkets mening statsbidraget till avlöningar i princip så avvägas, att detsamma endast komme att täcka huvudmännens kostnader för minimilönerna, minskade med den del av sagda kostnader, som vore att hänföra till den i lönerna inarbetade delen av dyrtidstillägget, vilken tidigare bestritts av huvudmännen. Enär emellertid ämbetsverket ej velat föreslå något avsteg från den i gällande statsbidragsbestämmelser uppehållna principen, att statsbidrag till avlöningar utgår för bestridande av hela kostnaden för den kontanta minimilönen, har i stället den utvägen ansetts böra väljas, att grundbidragen till skolornas driftkostnader minskas i lämplig omfattning.

För egen del finner jag mig i likhet med statskontoret ej kunna tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag, att i samband med den nu förestående löne regleringen kostnaderna för de rörliga avlöningsförmånerna i sin helhet skulle överföras å statsverket. En dylik utgiftsförskjutning till nackdel för statsverket synes mig icke av förhållandena påkallad eller i nuvarande läge tillräddig. Då ett genomförande av den ifrågasatta löne regleringen under alla förhållanden kommer att medföra en ökad utgiftsbelastning för statsverket, svarande mot kostnaderna för den reella förbättringen av grundlönerna, synes det motiverat, att huvudmännen jämväl i fortsättningen få bidra till i princip så stor del av de kontant utgående förmånerna, som motsvarar deras nuvarande andel i kostnaderna för de rörliga avlöningsförmånerna. Enahanda grundsats har kommit till uttryck i det förslag till löne- och statsbidragsreglering vid folkhögskolorna, som denna dag anmälts av chefen för ecklesiastikdepartementet. Med utgångspunkt från huvudmännens nuvaran-

de kostnader för dyrtidstillägg och kristillägg — uppskattningsvis utgörande (200,000 + 75,000 =) 275,000 kronor — synes en i princip rättvis fördelning mellan staten och huvudmännen av kostnaderna för de nya rörliga löneförmånerna — varav för rörligt tillägg kan beräknas ett belopp av i runt tal 200,000 kronor och för kristillägg 180,000 kronor — kunna ernås på det sätt, att statens andel i dessa kostnader bestämmes till en tredjedel, under det att två tredjedelar av kostnaderna — vid nuvarande indexläge uppgående till i runt tal 255,000 kronor — förutsättas gäldade av huvudmännen.

Jag finner det ej påkallat, att såsom allmänna lönenämnden ifrågasatt genomförandet av löneregleringen skulle kombineras med ett förbud för huvudmännen att utgiva lönetillägg utöver stadgad minimilön.

IV. Kostnadsberäkningar för budgetåret 1942/43.

Anslaget till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmänna- och lanthushållsskolor: Avlöningar är för innevarande budgetår uppfört med 1,195,600 kronor. I avbidan på särskild proposition i ämnet har, såsom inledningsvis anförts, anslaget i årets statsverksproposition upptagits med ett beräknat belopp av 1,241,400 kronor. Skillnaden är i huvudsak beroende på utökningen av vissa kurser m. m.

Kostnaderna för den av lantbruksstyrelsen föreslagna löneregleringen framgår av nedanstående inom styrelsen uppgjorda sammanställning:

	Grundlöner kronor	Ålders- tillägg kronor	Special- lärare kronor	Dyr- tids- tillägg kronor	Prov- avlö- nings- förbättr. kronor	Rörligt tillägg kronor	Vikari- atser- sätt- ning kronor	Arvoden till se- mester- vikarier kronor	Summa kronor
Lantbruksskolor.	103,680	11,520	2,720	—	—	17,280	1,000	—	136,200
Lantmannaskolor	540,068	106,860	25,211	—	—	113,433	3,000	—	888,572
Lanthushållsskolor	405,432	60,500	12,105	—	—	69,869	3,000	6,000	556,906
Summa kronor	1,149,180	178,880	40,036	—	—	200,582	7,000	6,000	1,581,678
I 1942 års stats- verksproposition beräknat avlö- ningsanslag	764,000	143,150	28,255	205,789	87,265	—	7,000	6,000	1,241,459

I förestående sammanställning har hänsyn ej tagits till kostnaderna för kristillägg. Statens andel i kostnaderna för kristillägget torde för närvarande kunna uppskattas till 75,000 kronor. Därest i lantbruksstyrelsens förslag medtagits kostnaderna för kristillägg, skulle dessa kostnader ha slutat å belopp av omkring 160,000 eller, vid nuvarande indexläge, 180,000 kronor.

I jämförelse med nuvarande kostnader innebär lantbruksstyrelsens förslag en merutgift av i runt tal 340,000 kronor per år eller, därest kostnaderna för kristillägg medräknas, av (340,000 + [180,000 — 75,000 =] 105,000 =) 445,000 kronor. Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde emel-

lertid kostnadsökningen för lönerregleringen genomförande komma att stan- na vid omkring ($455,000 - \frac{2}{3} \times 200,000 - \frac{2}{3} \times 180,000 =$) 190,000 kronor per år. Anslaget till avlöningar, vari ej ingå kostnader för kristillägg, torde komma att belastas med i runt tal 1,450,000 kronor för helt budgetår. Då lö- neregleringen enligt vad jag tillstyrkt skulle träda i kraft först den 1 novem- ber 1942, synes förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med i runt tal 1,350,000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 154,400 kro- nor. Från anslaget böra jämväl gäldas kostnaderna för övergångsvis utgående barntillägg. Liksom hittills torde kostnaderna för kristillägg åt ifrågavarande personal böra bestridas från nionde huvudtitelns allmänna anslag till kris- tillägg.

V. Vissa med lönerregleringen sammanhängande anslagsfrågor.

I förevarande sammanhang torde jag få anmäla frågan om medels- anvisning till *dels* lanthushållningsseminariet å Rimforsa, *dels ock* lantbruks- skolan vid Ultuna.

1. Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa.

För ifrågavarande läroanstalt gäller av Kungl. Maj:t den 31 december 1921 fastställt reglemente med däri sedermera vidtagna ändringar och tillägg. Så- som villkor för erhållande av statsunderstöd har föreskrivits, bland annat, att vid seminariet skola vara fast anställda en föreståndarinna och minst sex lärarinnor med viss minimilön. Minimilönerna uppgå för närvarande till sammanlagt 20,000 kronor, därav föreståndarinnan äger uppbära 4,000 kro- nor, vardera av två lärarinnor 3,000 kronor och en var av fyra lärarinnor 2,500 kronor. Härjämte äger föreståndarinnan uppbära två och lärarinna tre ålderstillägg, vart och ett å 300 kronor, efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

Seminiariets lärarinnepersonal äger uppbära provisorisk avlöningsförbättring med 10 procent å vederbörande befattningshavares grundlön, därvid i tillämpliga delar bestämmelserna angående provisorisk avlöningsförbättring åt vissa befattningshavare vid statsunderstödda lanthushållsskolor skola gälla.

Föreståndarinnan och sex lärarinnor äga uppbära dyrtidstillägg av stats- medel å ett belopp, motsvarande hälften av kontant grundlön jämte ålders- tillägg. Beträffande ifrågavarande dyrtidstillägg skola i tillämpliga delar gälla de grunder, som äro eller kunna bliva fastställda för lärarinnepersonalen vid de statsunderstödda lanthushållsskolorna.

Jämväl kristillägg utgår till seminariets lärarinnepersonal.

För innevarande budgetår är till Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa anvisat ett förslagsanslag av 31,900 kronor, därav till grund- löner 20,000 kronor, till åldersillägg 4,500 kronor, till provisorisk avlönings- förbättring 2,000 kronor samt till dyrtidstillägg 5,400 kronor.

Under punkten 38 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition (sid. 62—63) har för ifrågavarande ändamål äskats ett förslagsanslag av 31,900 kronor.

I avvaktan på den inom lantbruksstyrelsen pågående utredningen om den högre undervisningen på lanthushållsområdet synes en provisorisk löne-reglering i likhet med vad i det föregående föreslagits för de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalternas lärarpersonal böra komma till stånd för lärarinnepersonalen vid lanthushållningsseminariet å Rimforsa. Vid avvägningen av lönebeloppen för berörda lärarinnepersonal synas de principer, som föreslagits för de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna böra tillämpas. I enlighet härmed bör föreståndarinnans grundlön beräknas till 5,580 kronor, grundlönen för en var av två lärarinnor till 4,200 kronor och för en var av fyra lärarinnor till 3,480 kronor. Grundanslaget torde sålunda för nästa budgetår böra beräknas till 27,900 kronor mot 20,000 kronor för innevarande budgetår.

*Departements-
chefen.*

Antalet ålderstillägg synes böra ökas från 2 till 3 för föreståndarinnan och från 3 till 4 i fråga om de fast anställda lärarinnorna. Ålderstilläggens storlek synes i likhet med vad som föreslagits för lanthushållsskolorna böra bibehållas vid ett belopp av 300 kronor. Till ålderstillägg torde för budgetåret 1942/43 böra beräknas ett belopp av 5,700 kronor mot 4,500 kronor för innevarande budgetår.

För löpande budgetår har beräknats ett belopp av omkring 5,400 kronor till dyrtidstillägg enligt nu gällande grunder. I de i det föregående föreslagna grundlönerna har inräknats så stor del av nu utgående dyrtidstillägg, att det å de nya lönebeloppen utgående tillägget bör kunna anpassas efter reglerna för det statliga rörliga tillägget. I de fasta lönerna har vidare inarbetats den nu utgående provisoriska avlöningsförbättringen. Det rörliga tillägget föreslås skola utgå enligt de för lärarpersonalen vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna föreslagna grunderna och kan för budgetåret 1942/43 beräknas uppgå till ett belopp av 1,680 kronor.

Sammanlagda anslagsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda komma att uppgå till (27,900 + 5,700 + 1,680 =) i runt tal 35,300 kronor, vartill kommer kristillägg enligt de grunder, som föreslagits för de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna. Liksom hittills torde kristillägget böra utgå från nionde huvudtiteln allmänna anslag till dylikt tillägg.

I anledning av vad i det föregående anförts torde en höjning av det under punkten 38 i nionde huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimforsa böra ske med 3,400 kronor eller från 31,900 kronor till 35,300 kronor.

2. Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna.

Under förevarande rubrik är för innevarande budgetår uppfört ett förslagsanslag av 17,800 kronor.

Enligt gällande stat för lantbruksskolan vid Ultuna åtnjuter föreståndaren en grundlön av 5,400 kronor, förste läraren 3,700 kronor och andre läraren 1,900 kronor. Föreståndare och förste lärare åtnjuta sålunda samma grundlön som motsvarande befattningshavare vid statsunderstödd lantbruksskola och andre läraren samma lön som extra ordinarie ämneslärare vid statsunderstödd lantmannaskola med vinterkurs.

Lantbruksskolans lärarpersonal åtnjuter vidare provisorisk avlöningsförbättring, dyrtidstillägg och kristillägg enligt de för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter gällande grunderna samt äro även i pensionshänseende likställda med motsvarande befattningshavare vid nämnda undervisningsanstalter.

Under punkten 39 i nionde huvudtiteln av innevarande års statsverksproposition (sid. 63—65) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels godkänna stat för lantbruksskolan vid Ultuna, dels ock till Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna för budgetåret 1942/43 anvisa ett förslagsanslag av 19,000 kronor.

Departementets
chefen.

Med hänsyn till att personalen vid lantbruksskolan vid Ultuna hittills i avlöningshänseende likställt med personalen vid de statsunderstödda lantbruksskolorna, synes det motiverat, att förstnämnda personal även i fortsättningen i lönehänseende jämställas med motsvarande lärarpersonal vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna. Föreståndarens arvode bör sålunda beräknas till 7,560 kronor, förste lärarens till 5,520 kronor och andre lärarens till 3,100 kronor, varjämte ålderstillägg samt övergångsvis utgående barntillägg böra tillkomma befattningshavarna enligt för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter föreslagna normer. Rörligt tillägg och kristillägg torde böra beräknas enligt samma grunder som gälla för statliga befattningshavare.

Med beaktande såväl av det nu anförda som av vad i årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt 39, förordats, torde staten för ifrågavarande lantbruksskola böra, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1942/43, erhålla följande utseende:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a) Grundbelopp	kronor	16,680	
b) Arvodsförhöjningar, <i>förslagsvis</i>	»	500	
c) Vikariatsersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	320	kronor 17,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	2,350	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	2,600	
4. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	»	100	
			Summa kronor 22,550

O m k o s t n a d e r.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	400
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	6,300
3. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	27,600
	Summa kronor	34,300

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l.

Elevavgifter, 10 elever à 300 kronor	kronor	3,000
Ersättning från Ultuna egendom för dagsverken	»	28,350
	Summa kronor	31,350

S a m m a n d r a g.

Utgifter:

Avlöningar	kronor	22,550
Omkostnader	»	34,300
Särskilda uppborädsmedel	»	31,350
	Nettoutgift kronor	25,500.

Anslaget till lantbruksskolan skulle således för nästkommande budgetår behöva uppföras med 25,500 kronor, innebärande en höjning av det under punkten 39 i nionde huvudtiteln upptagna anslaget med 6,500 kronor.

VI. Hemställen.

Under återopande av det anförda hemställen jag, att Kungl. Maj:t måtte *dels* föreslå riksdagen

att godkänna av mig i det föregående angivna grunder för avlöning åt lärarpersonal vid de statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalterna samt för statsbidrag till ifrågavarande anstalter;

samt att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Understöd åt lantbruks-, lantmanna- och lanthushållsskolor: Avlöningar* för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1,350,000;

dels ock — med ändring av Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition under nionde huvudtiteln, punkterna 38 och 39, gjorda förslag — föreslå riksdagen

att till *Understöd åt lanthushållningsseminariet å Rimfors* för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 35,300;

Kungl. Maj:ts proposition nr 313.

att godkänna följande stat för lantbruksskolan vid Ultuna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1942/43:

Stat.

Avlöningar.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a) Grundbelopp kronor	16,680
b) Arvodesförhöjningar, förlagsvis »	500
c) Vikariatsersättningar, förlagsvis »	320
		kronor 17,500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal »	2,350
3. Rörligt tillägg, förlagsvis »	2,600
4. Barntillägg, förlagsvis »	100
		<hr/> Summa kronor 22,550

Omkostnader.

1. Reseersättningar, förlagsvis kronor	400
2. Expenser, förlagsvis »	6,300
3. Övriga utgifter, förlagsvis »	27,600
		<hr/> Summa kronor 34,300

Särskilda uppbördsmedel.

Elevavgifter, 10 elever à 300 kronor kronor	3,000
Ersättning från Ultuna egendom för dagsverken »	28,350
		<hr/> Summa kronor 31,350

Sammandrag.

Utgifter:		
Avlöningar kronor	22,550
Omkostnader »	34,300
Särskilda uppbördsmedel »	31,350
		<hr/> Nettoutgift kronor 25,500;

samt att till *Lägre lantbruksundervisning m. m.: Lantbruksskolan vid Ultuna* för budgetåret 1942/43 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 25,500.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Benno Gårdsten.
